ხუთშაბათი 1919 წ. თებერვლის 5 № 114
ყოველდღიური გაზეთი

ხუთშაბათი 1919 წ. თებერვლის 5 № 114
ფასი 2 მან.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საქართველო

რედაქცია

საგაზეთო მასალა უნდა იყოს დაწერილი გარკვეულად და ერთ გვერდზე. წერილში უნდა აღნიშნული იყოს ავტორის გვარი და მისამართი. უპირობოთ გამოგზავნილი მასალა უფასოთ ითვლება. დაუბეჭდავი საგაზეთო მასალა არ ინახება და რედაქცია არავითარ მიწერ-მოწერას მის შესახებ არ კისრულობს.

რედაქცია დიაა დღის 9—3 საათამდის, გარდა უქმე დღისა. სარედაქციო საქმეების გამო პირადათ მოლაპარაკება შეიძლება ამავ დროს.

მისამართი: თბილისი, სასახლის ქუჩა, № 5, ქართული ქარვასლა. ფოსტის ადრესი: თბილისი, ფოსტის ყუთი № 76. ტელეგ. ადრესი: თბილისი, „საქართველო"

კონტორა

„საქართველოზე" ხელის მოწერა მიიღება მხოლოდ სამი თვით და ეღირება—120 მ. თვეში (მხოლოდ ქალაქში) 40 მანეთი. ცალკე № 2 მან. განცხადების ფასი სტრიქონი პეტიტისა პირველ გვერდზე 2 მ. უკანასკნელზე—1 მ. 50 კ. საქართველოს გარეშე მიღებულ განცხადებათა ფასი ორჯერ მეტია. სამგლოვიარო განცხადება თითოჯერ 50 მანეთი. მისამართის გამოცვლა ღირს 5 მან. ფული და წერილები, რაც კონტორას შეეხება, უნდა გამოიგზავნოს კონტორის სახელზე. საჩქარო განცხადებანი უნდა მოტანილ იქნას არა უგვიანეს $1^1/_2$ საათისა კონტორაში. კონტორა ღიაა დღის 10 საათიდან 3 საათამდე

ტელეფონი რედაქციისა და კონტორისა 15--73

ყ ურ ა დ ღ ე ბ ა!..

ყურადღება!..

მოითხოვეთ საუკეთესო ხარისხის

კონიაკი
დაწმენდილი არაყი და კახური ღვინო

ძმ. სესიაშვილებისა

(ღვინო იყიდება „ვედრობით" და „ბოჭკობით" ხელმისაწვდენ ფასებში)

მისამართი: ვოგზლის ქ. 6. ტელეფ. 1—97.

(25—86—6)

ყურადღება!..

7 ივნისს (25 მაისს ძვ. სტილით) ღიით შაბათს სოფ. საქარაში (შორაპნის მაზრა) მაცხოვრის ეკლესიაზედ გადახდილი იქნება წლის წირვა და პანაშვიდი არმავირში ტრაღიკულად დაღუპულ ექიმ

ვარლამ დავითის ძის
საყვარელიძის

სულის მოსახსენებლათ, რასაც აფუყებენ ნათესავნ, ნაცნობნ და მეგობარნ მღ. დავით გიორგის ძე, მარიამ გიორგის ასული, ვანო, პავლე, ვლადიმერ და გრიგოლ დავითის ძენი, სიმონ კონსტანტინეს ძე, ცუცუნა სიმონის ასული საყვარელიძეები, ვასასი დავითის ასული და ვლადიმერ ილიას ძე ტატიშვილები, ცაბუა სამსონის ასული და კატო ვლადიმერის ასული საყვარელიძეები შვილებით.

(2—2420—1)

კუკიის სასაფლაოს წმ. ხინოს ეკლესიის სამრევლო საბჭო აუწყებს, მრევლს, რომ კვირას, 1-ლ ივნისს გარდაიცვალა ამავ სამრევლო საბჭოს წევრი მოქალაქე

ისაკი მიხეილის ძე ძნელაშვილი

ბინიდან გამოსვენება წირვის შესრულება და დაკრძალვა მოხდება კუკიის წმ. ხინოს სასაფლაოზედ დღეს, 5 ივნისს, დილის 10 საათზედ.

1—241—1

მეორე ქართული კლუბი

მიხეილი პრ. № 131 (ყოფილი ხარფუხის)

პირველი ქართული მომგებიანი ლატარიის გამგეობის თაოსნობით. **საშაბათს, ოთხშაბათს ხუთშაბათს** და **პარასკევს** ივნისის 3, 4, 5 და 6-ს. ნაჩვენები იქნება პირველი ქართული კინემატოგრაფიული არშიები ფარდაზე.

I. **გვარდიის დღე საქართველოს დედა ქალაქში.**
II. **დამფუძნებელი კრების გახსნის დღესასწაული.**
III. **ქრისტინე**

კინო-დრამა 4 ნაწილად გადმოკეთებული ე. ნინოშვილის მოთხრობიდან. სცენარიუმი ალ. წულუკიძისა.
გამომცემი გ. გოგიტიძე.

საზოგადოების საყურადღებოდ: შესასვლელ ბილეთთან ერთად სურათების ნახვის მსურველნი მოვალენი არიან შეიძინონ პირველი ქართული მომგებიანი ლატარიის ხუთ მანეთიანი კუპონი. (3—94—2)

ქართული კლუბი
(სასახლის ქუჩა № 5).

პარასკევს; 6 თებერვლს და ოთხშაბათს 9-ს

პირველი ქართული სინემატოგრაფიული
** არმიები**
ეკრანზე:

1. **ქართული დღე საქართველოს დედა ქალაქში.**
2. **დამფუძნებელი კრების გახსნის დღესასწაული.**
3. **ქრისტინე.**

კინო-დრამა 4 ნაწილად გადმოკეთებული ეგნ. ნინოშვილის მოთხრობიდან, სცენარიუმი ალ. წულუკიძისა.
გამოცემა გვრ. გოგიტიძისა.

3—96—1

ოსეგი დენიკინის მოლოდინში

საკმაო იყო დენიკინის ლაშქარი საქართველოს მოდგომოდა, რომ ყველა ხვრელებიდან რესპუბლიკის დაუძინებელს მტრებს თავი გამოეყო.

თბილისის რუსობა დენიკინის მოლოდინში ირაზმება და აღარ მალავს თავის თავხედობას. დამფუძნებელი კრების საგანგებო სხდომაზე ამ საგანზე ბევრი ორატორი ალაპარაკდა. და საკმაო ფაქტიური მასალაც წარმოადგინეს, რომ ეს მუქარა საგრძნობელი გაეხადათ.

მაგრამ დამფუძნებელ კრებაზე არავის არ მოგონებია მეორე საფრთხე, რომელიც ყოველთვის ასეთ შემთხვევაში გაჩნდება ხოლმე და რომელიც ყოველთვის უნდა აშინებდეს ქართველ ხალხს. ეს საფრთხეა ოსეთის საფრთხე.

ოსები არასდროს არ მალავდენ თავიანთ მტრულ განწყობილებას საქართველოსადმი, ვის არ ახსოვს როგორ უდიერათ მოეპყრენ ოსები საქართველოს დამფუძნებელ კრებას და როგორ არავითარ ანგარიშს არ უწევენ მის უფლებებს. ოსებმა მაშინ თვითონ მოინდომეს ყოველ კანონის წინააღმდეგ თავიანთი დამფუძნებელ კრების მოწვევა—რაც აჯანყებას უდრიდა და საქართველოს უფლებრივ ყოფნას ძირს უთხრიდა.

ეხლა ოსეთისთვის ორნაირად გაზაფხულდა და ორნაირი შესაძლებლობა აქვთ თავიანთი მუხანათური საქმეების მოსაგვარებლად. ოსების ხეობებში ამ ზაფხულზე კიდევ ემზადებიან ახალ გამოსვლისთვის, და არ მალავენ კიდეც იმედს, რომ ეხლა გაიმარჯვებენ და ჩვენ მთავრობას და ქართველ ხალხს გადაუხდიან შარშანდელი დამარცხების სამაგიეროს. შარშან თუ ოსებს ბოლშევიკების იმედი ჰქონდათ, დღეს დენიკინის ლაშქარი უნდათ გამოიყენონ და რასაკვირველია ამ ცდაზე ხელს არ აიღებენ.

ასე რომ ოსების შეთანხმებული გამოსვლა ყოველ ეჭვს გარეშეა და ამას ამბობენ კიდეც ვინც ამ საქმეებთან ახლოს სდგანან.

ამიტომ საინტერესოა, იმის გაგება თუ რას ფიქრობს ჩვენი მთავრობა და რა ზომებს იღებს ამის წინააღმდეგ.

გადაწყვეტილი აქვს ოსეთის მოძრაობის საბოლოო ლიკვიდაცია, თუ ძველებურად ნახევარ გზაზე ფიქრობს შეჩერებას.

სოციალდემოკრატებმა კი აქამდი საც ვერ დაანებეს თავი ილიუზიებს ტ იმის მაგიერ, რომ ოსები ერთხელ და სამუდამოდ აილაგმონ ახალი ილიუზიებით უნდათ დააბრმავონ ქართველი ხალხი.

„ერთობა" მორიგ მეთაურში აღნიშნავს, რომ სოციალ-დემოკრატიული პროპაგანდა ოსეთში ვერ ხეირობს და ოსების ბედი ნაციონალისტების ხელშია. გაზეთი ეხება ოსთა ძველ ეროვნულ საბჭოს მოქმედებას და საბჭოს გადადგომის შესახებ სწერს:

„ამ ორიოდ კვირის წინათ მომხდარ ოსთა ყრილობაზე განდგომილი ეროვნული საბჭო გადააყენეს და ახალი აირჩიეს, ჩვენ არ ვიცით კარგათ ამ ახალ საბჭოს შემადგენლობა, მაგრამ სასურველათ მიგვაჩნია, რომ მან სასტიკათ დაგმოს ძველი საბჭოს მოქმედება და ახალი გზა აირჩიოს".

„ერთობამ" უნდა იცოდეს, რომ ოსური ეროვნული საბჭო, როგორი შემადგენლობის არ უნდა იყოს განაგრძობს თავის ტრადიციებს და იმის მაგიერ რომ ჩვენი მთავრობა ელოდეს ოსების საბჭოს დეკლარაციას ჩვენდამი კეთილგანწყობილებაზე უფრო კარგს იზამს, თუ ოსებს გაზეთის ენის მაგიერ იარაღის ენით დაელაპარაკოს და ხელს ააღებინებს ახალ ავანტიურაზე, სანამ ჯერ კიდევ გვიანი არ არის.

გამარჯვებისთვის

ჩვენ არა ერთხელ გვითქვამს, რომ უმთავრესი საფრთხე იმ მხრიდან იყო მოსალოდნელი, რომელმაც ყველაზე უფრო მწარედ იგრძნო საქართველოს დამოუკიდებლობა.

დასავლეთით საზღვრების გასაწვალად რუსეთს თვალი ისევ არასოდეს სჭერია, როგორც ალმოსავლეთისმხრის კენ. აქეთ იყო მისთვის როგორც ნაკლები წინააღმდეგობის ხაზი, აგრეთვე ფართო ეკონომიური პერსპექტივებიც. სპარსეთი, ინდოეთი და ოსმალეთი ყოველთვის რუსეთის და ინგლისის საქიშპო საგანი იყო. ამისათვის ჩაასო რუსეთმა თავისი ბასრი კლანჭები კავკასიას და ამისათვისავე ემზადება იგი დაკარგული ადგილების დასაპყრობად. რუსეთის სახელმწიფო, როგორი წყობილებაც არ უნდა გამეფდეს იქ, თვის იმპერიალისტურ მიზნების განაღდებაზე ნებაყოფლობით ხელს ვერ აიღებს და ყოველთვის თავის ისტორიულ სახელმწიფოებრივ მისიად დაისახავს 1914 წლის საზღვრების აღდგენას. ეს ისეთი მარტივი ჭეშმარიტებაა და იმდენად ეგუება რუსეთის სახელმწიფოებრივობის იდეას, რომ ამ საგანზე ორი საწინააღმდეგო აზრის გამეფება ქართველ საზოგადოებასა და საქართველოს პოლიტიკურ სფეროებში დიდი გაუგებრობა იქნებოდა და დიდს ზიანსაც მიაყენებდა ჩვენს ეროვნულ-სახელმწიფოებრივ იდეას.

ამიტომ ჩვენ ყოველთვის გვაფიქრებდა როგორც ბოლშევიკური, ისე მოხალისე რუსეთის ამოძრავება და მათი ჩვენს საზღვრებთან მოახლოვება.

დღეს კატეგორიულად დაისვა კითხვა: ან იარსებებს საქართველო დამოუკიდებელი, ან სამუდამოდ უნდა ჩაიქინდროს თავი და დაივიწყოს როგორც თავისი მდიდარი წარსული და შინაარსით სავსე აწმყო, ისე შეესაძლებლობა ბედნიერ მომავლისა.

ჩვენი ხალხის სულიერი განწყობილება დიდია და მის მიერ დამოუკიდებლობის იდეის ფსიხოლოგიური შეთვისება ურყევი ფაქტია. საქართველოს ყოველი კუთხიდან მოდის ცნობა, რომ 26 მაისის მაგვარად ქართველ ხალხს არც ერთი დღესასწაული არ გადაუხდია. ერი ხარობს, ეშმარიტად დღესასწაულობს ამ მომენტს და ეს ფაქტი დღეს დიდს მორალურსა ტ ფიზიკურ ძლიერებას აძლევს ჩვენს მთავრობას. მთავრობამ ეს მომენტი უნდა საკვლევით გამოიყენოს და მიელი ერი ფეხზე დაყენოს უდიდეს საფრთხის წინაშე.

საფრთხე რომ სერიოზულია, ამას მოწმობს ისიც რომ რუსის ძალების ცეცხლის რკალი თანდათან უახლოვდება საქართველოს საზღვრებს. დენიკინის მოხალისეთა ლაშქარი აფართოებს თვისი მოქმედების ასპარეზს. მან მოსხლიტა კიდეც მთიელთა რესპუბლიკა; აიღო პეტროვსკი და დარუბანდი რამაც საშუალება მისცა აზერბაიჯანს მოსდგომოდა. ამგვარად შესაძლებელია გაარღვიოს მან მეორე ფრონტიც და ადერბაიჯანის აღებით უფრო ვიწრო სალტი შემოარტყას საქართველოს, რომელიც დენიკინის „მეშოკში" მომწყვდევით სრულიად განმარტოვებული დარჩება და უკანასკნელ ბრძოლას მისცემს რუსეთის ძალებს.

დენიკინის ასეთი წინსვლა მხოლოდ ჩვენი შეცდომებით და დაგვიანებით არის შესაძლებელი. დაგვიანება ყოველთვის თანდაყოლილ თვისებას შეადგენდა ამიერკავკასიის რესპუბლიკათა მთავრობებისას. ამ დაგვიანების წყალობით ერთი ღირსეული და ნამდვილი მეგობარი ჩვენი დაეცა კიდეც—მთიელთა რესპუბლიკა დღეს-დღეობით დენიკინის ბრძანებლობის ქვეშ იმყოფება. აზერბაიჯანმა დაჭკა მოახლოვებული საფრთხის პირველი ბუკი, ომობს თვითონაც და მოგვიხმობს დახმარებისაკენ.

თუ სწრაფათ შევქმენით გაერთიანების ფსიხოლოგიური მომენტი და სწრაფადვე მოვახერხეთ მილიტარული ძალთა გაერთიანებაც, მთასაც სულს მოვათქმევინებთ და დენიკინის ლაშქარსაც გავანადგურებთ.

თუ ეს ვერ მოხერხდა, საქართველოს გაუძნელდება ბრძოლის პირობები; მარტო მოგვიხდება ბრძოლა მტერის ძალასთან. ქართველი ხალხი შეესძლება მიმდინარე მეორე წელს მეტი მსხვერპლის გაღებას და მეტი თავგანწირულების გამოჩენას.

საკითხავია, თუ რას იტყვიან და რას იზამენ იმ უცხო სახელმწიფოთა ძალები, რომლებიც ჩვენში არიან! საითკენ არის მათი სიმპატია? დაეხმარებიან დენიკინსა თუ ნეიტრალურ პოზიციას დაიჭერს. ჩვენ ერთი საბუთიც არა გვაქვს ფსოქვათ, რომ მოკავშირენი ამიერკავკასიის სახელმწიფოებსა

უკანასკნელი ცნობები

ლლოიდ ჯორჯმა საქართველოს წარმომადგენელს აღუთქვა, რომ დენიკინის წინსვლა ამიერ-კავკასიისკენ შეჩერებული იქმნება.

არხანგელსკის მხარეს ბოლშევიკებმა მტრის ზურგში რკინის გზის ლიანდაგი ააფეთქეს. და მტერს დაახევინეს.

მარიუპოლის და ბახმუტის მიმართულებით ბოლშევიკთა ჯარი იხევს. აქ ბოლშევიკებმა მტრის ერთი ტანკა გაანადგურეს.

კრონშტატისკენ ბოლშევიკებმა თთხი სოფელი ბრძოლით აიღეს.

და კერძოდ საქართველოს დაეხმარებიან ამ მოახლოვებულ სამკვდრო-სასიცოცხლო ბრძოლაში. პირიქით, ჩვენ ვიცით, რომ ისინი ჩვენს მტრებს აძლევდნენ დღემდე საომარ მასალას, სურსათს, ზნეობრივსა და საერთაშორისო გამართლებას; მათი დახმარება სრული არ იყო მხოლოდ იმ მხრით რომ თვის ევროპიულ სისხლს არ აძლევდნენ, იქნებ იმიტომ, რომ რუსის სისხლი უფრო იაფათ ფასობს ვინემ ევროპიელის. ეს ასეა, მაგრამ არის კიდევ კითხვის მეორე მხარე. რაღა შერჩებათ იმ მოპოებული გამარჯვების გასამართლებლად, რომლითაც უნდა მოეხვეჭათ მთელი კულტურული კაცობრიობის სიმპატია?! დარჩებათ მხოლოდ ის, რომ იმ ცეცხლის რკალი, რომელიც კავკასიის თავისუფალ ერებს დღეს დენიკინის რუსეთმა უნდა შემოავლოს, მოკავშირე სახელმწიფოთა ადგილობრივმა წარმომადგენლებმა ცხოველი სული შთაბერეს. მაგრამ გვინდა ვიწამოთ, რომ აქაური ინგლისის სარდლობა იკმარებს დღემდე წარმოებულ ანტი ქართულ პოლიტიკას და საქართველოს მტრის დენიკინის ხელის შეწყობას. საქართველოს არაფერი დაუშავებია არც რუსეთისთვის, არც ინგლისისათვის.

მან მხოლოდ თავისი დამოუკიდებლობა აღადგინა. დაბოლოს, უნდა გაიგოს ინგლისის ადგილობრივმა სარდლობამ, რომ დიდი ბრიტანიის ინტერესისთვის საქართველოს და მთელ კავკასიის დამოუკიდებლობა უფრო ხელსაყრელი და სასარფო, ვიდრე რუსეთის ხელ-ახალი გაბატონება ამიერ-კავკასიაში. ყოველ შემთხვევაში, ინგლისის ადგილობრივი სარდლობა სახელს ვერ შემატებს თავის დიდ სამშობლოს, თუ იარაღი დენიკინს მიაშველა და საქართველოსა და კავკასიის სხვა ერების დამოუკიდებლობის დამხობაში თავისუფლების მტარვალს ხელი შეუწყო.

„კატილინა რომის კარეგთანაა, ჩვენ კი ვმსჯელობთ“

ბედის ჩარხის ტრიალმა დღეს ჩვენ, ქართველები, ისეთის ფაქტის წინ დაგვაყენა, ისეთი სანახაობა გარდაგვიშალა წინ, ისეთი პრესპექტივები დაგვისახა, რასაც უწინ მხოლოდ ჩუმად, მალულად ნატრობდა ყველა შეგნებული ქართველი. გალხვა, — არა, — მთლად დადნა ის უზარ-მაზარი ზვავი, რომლის ქვეშ ჩვენ მოგვიმწყვდია ულმობელმა ბედმა; სასიკვდილოდ დაიკრა ის თეთრი ჩრდილოს დათვი, რომლის ტლანქ თათებ ქვეშ ვიკრუნჩხებოდით ერთი საუკუნე; ჩადგა სუსხიანი „ჩრდილოს ქარის“ სასტიკი და მრისხანე ქროლვა, რომელსაც ჩვენსკენ მოჰქონდა მხოლოდ გადაგვარება, გალატაკება და ზნეობრივი გახრწნა; გადნა ბროხვი ჩექმებით გატალახიანებული და შესვრილი კავკასიონის მთების და ქედების ერთს დროს უმწიკვლო თოვლი და კვლავ შეიმოსა მთელი კავკასიონი თოვლის მომჭრელ და სპეტაკ თეთრ სამოსელით; იალბუზი, ყაზბეგი და მყინვარი, უცხოთა წერაქვით გულ-გვერდ გამოღრღნილნი და დამორჩილებულნი, კვლავ სდგანან ჯანსაღნი, მედიდურნი და ამაყნი, კვლავ დარაჯობენ „ცა-ფირუზ, ხმელეთ ზურმუხტ“ საქართველოს!

როგორც ჰხედავთ, ერთის მხრით, დაგვიდგა სანატრელ-საოცნებო დრო, იშვიათი და თან ხელსაყრელი მომენტი.

მაგრამ სწორედ ასეთს სანუკვარ დროს, ჩვენდა საბედისწეროდ, აფორთხდა, აიზლაზნა დაჭრილ-დაძაბუნებული, მაგრამ, უნდა გამოვტყდეთ, ჩვენზე უფრო გამოცდილი და სხვების მიერ გამაგრებული, ჩრდილოს დათვი, პირი დაუღია და ჩვენი სხეულის გაგლეჯას და ჩაყლაპვას აპირებს. ამ ნაირად „ერთად მოდიან, მოიმღერიან“ ჩვენსკენ დღენი შობა-სიხარულისა და ტანჯვა-ჯვარცმისა; დღენი „ფენიქსებრ განახლებისა“, მკვდრეთით აღდგომისა და ღღენი მონობისა.

რა გვმართებს დღეს ჩვენ, მთელ ქართველობას, კერძოდ — ინტელიგენციას?

ჩვენ უნდა შევიგნოთ სიდიადე მომენტისა, ერთსულოვანად დავრაზმდეთ დავკრათ ძველებური ქართველური ყიჟინი და მამაცურად შეუდგეთ ჩვენის ბედის გაჭედვას და მუხანათების შემუსვრას. თავი უნდა დავანებოთ, დროებით მაინც, მშრალი მსჯელობას, კამათობას, თეორია-დოლმების გაღრმავებას, პოლემიკის ქარბუქის აყენებას, ლანძღვა-გინების ვარჯიშობას: ნუ დავახრჩობთ თავს ცარიელ ფრაზების კორიანტელში! პირიქით, გავაცოცხლოთ ჩვენში ძველებური „ვეჟური“ აქტივობა, უდრეკელი ენერგია საშვილისშილო საქმიანობა. გავიხსენოთ, რომ ხალხთა და ისტორიის მოწმობით ჩვენ ერთს დროს ვყოფილვართ „ერი გულადი, პურადი, მებრძოლი შავის ბედისა“ რაც ჩვენმა ხალხმა ბრწყინვალედ დაამტკიცა ამ ერთი წლის განმავლობაში.

ჩვენი ხალხი აზღვავდა, როდესაც ეს გარეძოებამ მოითხოვა, მტერს გმირულად ეძღერა და შემუსრა. ჩვენი ნორჩი ახალგაზდობა, მცირე წლოვანი მოწაფეებიც კი, ხალისით და გატაცებით ეწერებოდნენ ქართულ ლაშქარში, შეგნებით და მოთმენით იტანდნენ ყაზარმულს ცხოვრებას და დისციპლინას და პირველ ყიჟინზევე გაჩნდებოდნენ იქ, სადაც უნდა დაღვრილიყო მათი წმინდა და ძვირფასი სისხლი!

ამ დროს კი, სამწუხაროდ უნდა აღინიშნოს, ცხოვრებაში გამოსულნი, თბილ ადგილებში მოკალათებულნი და შემოსავლიან პრაქტიკით გატაცებულნი ჩვენი „დიპლომიანნი“ და „პოლიტიკის“ მწარმოებელნი ახალგაზდანი მასიურად თავს არიდებდნენ მორიგ ჯარის კაცობას და სხვა და სხვა კომიტეტებში, კავშირებში, სამინისტროებში, ცენტრებში, საბჭოებში და დაწესებულებებში „თავს ინახავდნენ“. მიტინგებზე, გაზეთების ფურცლებზე და კერძო საუბარში კი ეს ვაკუატონები გატაცებით მსჯელობდნენ თავგანწირვაზე, გმირობაზე, ვაჟკაცობაზე, ქართულ რაინდობაზე... სჩანს, რომ „სიტყვა—სიტყვაა, საქმე კი სხვაა“!

ალბად მათ ეგონათ, რომ მშრალი ოქმების შედგენა, საბჭოებში, კომიტეტებში, სამინისტროებში „პოლიტიკური“ მოღვაწეობა, პრტყელ-პრტყელ სიტყვების წარმოთქმა, ლექსების ჯღაბნა, კომპილიტიურ ლექციების კითხვა, მიტინგებზე გამოსვლა და სიტყვებით გუნდაობა საკმარისი იყო სამშობლოს საბედნიეროდ!

დეე, დღეს მაინც ასე ნუ იქმნება! ინტელიგენციამ უნდა უჩვენოს ხალხს მაგალითი უანგარობისა და სამშობლოს სიყვარულისა. ჩვენი ნორჩი ახალგაზდებთან ერთად, უნდა დარაზმდნენ დღეს ახალგაზდა ვეტერანები, ექიმები, მასწავლებლები, ლექტორები, სწავლულები, პოეტები, გაზეთების თანამშრომლები და პოლიტიკური მოღვაწეები და შეუდგნენ ცოცხალ, საშვილიშვილო საქმეს—სამშობლოს დაცვას; მათ უნდა უკუ აგდონ სამარცხვინო ინდიფერენტიზმი და ეგოიზმი. და თუ ისინი ამას არ იზამენ და ძველებურად მოინდომენ თავიანთი ლაჩრობა სიტყვიერი მაშხალებით და ჩირიღდენები დაჰმალონ, მაშინ შენ, ქართველო დედავ, თუ კი კიდევ შეგრჩენია სული „ნიტარის სოფიოსი“, შთააგონე, დაარიგე, უსაყვედურე, ამხილე, გაკიცხე, შეაჩვენე, დასწყევლე კიდეც სამშობლოს ორგული შენი პირმშო! ქართველო დაო; ნუ ემეგობრები, ნუ გეყვარება მხდალი, მშიშარა შენი ძმა! ქართველო მამავ! ხმალი შემოხსენ შენს ულირს, შვილს: ღირსი არ არის მისი ტარებისა. შეიძლება ამან მაინც გასჭრას; ამან მაინც გამოაფხიზლოს დაძაბუნებული ქართველი „ვაჟკაცი“ და გამორკვეულ-გამოფხიზლებულს მოაგონოს ძველების გმირული სიმღერა:

„მიტომ გაგზარდა დედამ,
მისთვის გვეტყოდა ნანასა —
ტანზე აბჯარი ავისხათ,
მუდამ ვლესავდეთ დანასა,
რომ შიშს უგდებდეთ გულშია
მეზობელ მეტიჩარასა;
არ ვაქელინოთ სამშობლო
მეტოქეს ათასგვარასა.

„გამოვეთხოვეთ ნათესავთ,
ცოლ-შვილთ და თავის ყანასა,
სიკვდილს სიცოცხლე აღუთქვით
და პირი სისხლის ბანასა
ცოცხალის თავით ვერ მივსცემთ
მტერს თავის მიწის ღალასა.
გაზრდის-ღა კიდევ მშობელი
ვაჟკაცებს ჩვენისთანასა?!

—

სამშობლოსათვის სიცოცხლეს
ისე ვსწვამთ, როგორც ჩალასა;
ვწყდებით გულ დამშვიდებულნი
და თანაც ვმღერით ამასა:
„მშობელი მოკვდეს, რა უშავ,
შვილები რჩება მამასა,
კიდევ ექნება ფრთეები
ამ წუთი სოფლის ჯარასა.
კარგის მამის შვილს, წესია,
მტერი უფრთხება ქვალადა:
ხვალ და ზეგ ვერვინ გამედავს
შინ შემოგვეჭრას ძალადა..

—

სამშობლოს არ ვის წავართმევთ,
ჩვენს ნურვინ შეგვეცილება,
თორემ ისეთს დღეს დავაყრით,
მკვდარსაც კი გაეცინება.
არ მივსცემთ სხვასა სამშობლოს
ჩვენის სიცოცხლის თავითა,
უკან ვერ დაგვახევინებთ,
მისთვის ნაძღვენის შხამითა.
მტრისკენ მოვიზიდებით,
რომ გავწყდეთ, როგორც ლომები.
ჩვენ ბურგს ვგრ ნახავს მეტოქე,
რომ გვნახო მოგეწონები.
შვილებს სახლაპროდ ექნება
ჩვენი ბრძოლა და ომები“.

(ვაჟა ფშაველა).

აი საუკეთესო ჰიმნი ჩვენის წინაპრებისა! აი როგორ ფიქრობდნენ და როგორ მოქმედობდნენ ისინი! აი როგორის შეგნებით და თავგანწირვით ემსახურებოდნენ სამშობლოს თავისუფლებას და მთლიანობას! აი „ვაჟები“ ვინ იყვნენ და აი ვის შეეძლო თამამად ეთქვა: „ჩვენ ლომები ვართო!“

მაგრამ „საქმენი საგმირონი“ მართლაც ხომ დღესაც საარაკო და საზღაპროა!

მაგრამ თუ ჩვენ, მათმა შვილებმა, სამშობლო ვიგინდარეებს „გავათელინეთ“, „მიწის ღალა“ ისევ სხვას მივეცით და „ბურგი უჩვენეთ მტერს“, მაშინ „ჩვენი საქმენი სამარცხვინონი“ საშვილისშვილოდ გარდაიქმნის, მხოლოდ იმისთვის, რომ შთამომავლობის ფურთხი და ზიზღი დავიმსახუროთ.

იპ. ვარდაგავა.

ოსეგის ამბები

ქართულ ლეგიონის ოფიცერი შტ. კაპ. ლადო ბარათაშვილი, რომელიც ამ დღეებში ჯავის ხეობაში იყო, ოსების შესახებ შემდეგს გადმოგვცემს:

„ოსები ამბობენ, რომ წელს, ჩვენ უსათუოდ უნდა გავიმარჯვოთ, შარშან დაგვამარცხა საქართველოს მთავრობამ, მაგრამ ასე არ მოხდება წელს. სანდო პირების თქმით ოსებთან თავს იყრიან რუსი ოფიცრები ოსების ერთი მეთაურთაგანი სენაყოევი ამ ჟამად ჯავაშია. ცხინვალის რაიონიდან ქართველი მკვდრნი გამორბიან, ოსები არ მალავენ და ისინი აშკარად ამბობენ, რომ ჩვენ მაღე ომი მოგვიხდებაო, მომზადებული ოსები საკმაოდ არიან მათ აზეთ ტყვიის მფრქვეველებიცო“.

ლლოიდ ჯორჯი და დენიკინი

თბილისში რადიოს საშუალებით მიღებულ ცნობით ინგლისის მთავრობას, პარლამენტს და საქართველოს დიპლომატიურ წარმომადგენელს, ბ-ნ ლამბაშიძეს, უკვე მიუღიათ ცნობა დენიკინის ამიერ-კავკასიაზე გამოლაშქრების შესახებ. საქართველოს დიპლომატიურ წარმომადგენელს მოლაპარაკება ჰქონია ლლოიდ-ჯორჯთან, რომელსაც აღუთქვამს, რომ დენიკინის ამიერ-კავკასიისაკენ წინსვლა შეჩერებულ იქმნება მოკავშირეთა მიერ.

პროლნიკა

დამატებითი არჩევნების შესახებ. დღეს შუადღის 1 საათზე დანიშნულია სხდომა დამფუძნებელი კრების ცენტრალურ საარჩევნო კომისიისა. სხდომის საგანია, დამატებითი არჩევნები: არჩევნებისათვის დღის დანიშვნა და სხვა.

მინისტრის წახვლა. დღეს მიწად მოქმედების მინისტრი ხომერიკი მიემგზავრება ბორჩალოს მაზრაში სახალხო მამულების დასათვალიერებლად.

აფთიაქების მეპატრონეთა კავშირის შუამდგომლობა. საქართველოს აფთიაქების მეპატრონეთა კავშირის გამგეობამ შუამდგომლობა აღძრა მთავრობის წინაშე, საფარმაცევტო საქმის ძირიანად შეცვლის შესახებ, და მათი განთავისუფლებისა ექიმთა მფარველობისაგან, მოითხოვენ აგრედვე მოთავრობა კონტროლს უწევდეს აფთიაქებს, გაუქმნდნენ საფთიაქო საქონელთა სავაჭროები, რადგანაც ისინი უკონტროლოდ ვაჭრობენ სხვა და სხვა მავნებელი წამლებით, რომელთაც აფთიაქები ჰყიდიან მხოლოდ ექიმთა რეცეპტებით.

ხანაინიდან ლტოლვილთა გადაყვანის შეწყვეტა. სომხეთის რესპუბლიკის შინაგან საქმეთა მინისტრის ამხანაგი დეპეშით ატყობინებს სომხეთის ოიპლომატიურ წარმომადგენელს, ინგლისის რკინის გზის მისიას, რომ 1 ივნისიდან შეწყდა სადგ. სანაინიდან ლტოლვილთა, მოგზაურთა და ბარგის მიღება, რადგანაც, რკინის გზაზე გადააქვთ მხოლოდ ამერიკიდან მოსული სურსათი. სანაინში გამოგზავნილია 11 ორთქლმავალი და 202 ვაგონი სურსათის გადასაზიდათ.

კათალიკოსის წირვა. ხუთშაბათს, 5 თიბათვეს მამადავითის ტაძარში დღესასწაულის გამო მწირველი ბრძანდება სრ-დ საქართველოს კათალიკოს-პატრიარქი ლეონიდე. წირვა დილის ათ საათზე დაიწყობა.

მისაღები გამოცდები. ქალთა მეშვიდე გიმნაზიაში მისაღები გამოცდები კიდეც დაიწყო. თავისუფალი ადგილები ყველა კლასშია. თხოვნების მიღება და გამოცდილების გაგრძელება 12 თიბათვემდე.

ფარულ საზოგადოების წევრთა დაპატიმრება. სისხლის სამართლის მილიციამ აღმოაჩინა ფარული ბორტ-მომქმედთა საზოგადოება და დაიპატიმრა რამოდენიმე წევრი: დ. ყიფიანი, კ. ვასილევიჩი, დ. ლოლაძე, ი. ბელიაევი, კ. ზჩეპიროვი, ი. პოპოვი, მ. დენისენკო, კ. არუთინოვი და ბ. კალანდაძე.

დაჭერა. სისხლის სამართლის მილიციამ დააპატიმრა ი. გოგოლაშვილი, რომელსაც 30,000 მან. სახაზინო ნივთების მოპარვა ბრალედება.

ქართულ სამუსიკო საზოგადოებაში

გამგეობის წევრის გადადგომა. ქართულ სამუსიკო საზოგადოების გამგეობის წევრნი ილ. აბაშიძე თავის მოვალეობიდან გადადგა.

ზეიმი საჩაიე „ძმურ-ნუგეშში“. შაბათს, 7 ივნისს სამუსიკო საზოგადოებასთან არსებული ქალთა წრე მართავს საჩაიე „ძმურ-ნუგეშში“. სამუსიკო სკოლის სასარგებლოდ „ზეიმს“, დღისით გაიმართება კონცერტი, საღამოთი მუსიკასთან შეფარდებით მონაწილეობას მიიღებენ მწერალთა და მსახიობთა კავშირები.

ქურდობა. 3 ივნისს ღამით ს. რატიშვილის ბინიდან (კირპიჩნის შესახვევი № 8) ბოროტგამზრახველებმა 15,000 მანეთის სხვა და სხვა ნივთები მოიპარეს.

თვითმკვლელობის განზრახვა. 1 ივნისს სასტუმრო „ორიანტში“ მცხოვრებ დ. გ. ორბელიანსა თავის მოკვლის განზრახვით მოირტყა რევოლვერი გულში და ძიმედ დაიჭრა. დაჭრილი მიხეილის საავადმყოფოში წაიყვანეს.

ქურდობა. 3 ივნისს ნაშუადღევის 4 საათზე კ. ი. დუდაევის ბინიდან (ალექსანდრეს ქ. № 3) ბოროტგამზრახველებმა 15,000 მან. სხ. და სხ. ნივთები მოიპარეს.

— 3 ივნისს შუადღის 1 საათზე ს. პენის ბინიდან (მიხეილის ქ. № 55) ბოროტგამზრახველებმა მოიპარეს სხ. და სხ. ძვირფასი ნივთები 6,300 მანეთად ღირებული.

— სომხეთის კონსულმა მილიციაში განაცხადა, რომ სადგურიდან ნივთების გადმოტანის დროს მას მოპარეს ჩემოდანი, რომელშიაც დაახლოებით 20,000 მანეთად ღირებული საქონელი იყო. ეჭვით დააპატიმრეს გადამტანი ი. სიხარულიძე და მეტრე ვეფლი.

ქრონიკა

მინაგან საქმეთა მინისტრის განცხადება.

შინაგან საქმეთა მინისტრმა იუსუფბეგოვმა შემდეგი განცხადება გამოსცა: უკანასკნელ ხანებში ზოგიერთ ადგილობრივ გაზეთში მოთავსებული ცნობა, ვითომც მოხალისეთა ჯარი აზერბაიჯანის ტერიტორიაზე რუსების მობილიზაციას აწყობდეს, სიმართლეს არ შეეფერება და ჩვენ მიერ ნებადართულიც არასდროს არ იქნება. ის გაზეთები რომელნიც განზრახ გაავრცელებენ ხალხის ამაღელვებელ ცრუ ხმებს ჩემ მიერ სასტიკად დაისჯებიან.

უუმბარები დენიკინისათვის.

მუშათა კონფერენციის პრეზიდიუმმა პარლამენტის სოციალისტურ ფრაქციას შეატყობინა, რომ გემებს „პოლიუს“სა და „მერკური“ს ინგლისელები სტვირთავენ უუმბარებით, რათა დენიკინს მიაშველონ. ეფიქრობთ რომ თქვენ მიიღებთ ყველა ღონეს და ხელს შეუშლით ამ განზრახვას. შედეგები შეგვატყობინეთ.

გენ. დაზარევის წერილი.

აზერბეიჯანის პარლამენტში პრემიერ მინისტრმა უსუბეკოვმა გამოაცხადა, რომ ინგლისელ ოფიცერ-ინსტრუქტორ-ებს ბაკოს ბრძოლა ბოლშევიკებთან ბოლოს ბრძოლად ეგონა. ინგლისელ ოფიცერ-ინსტრუქტორ-ებს ბაკოს ბრძოლა ბოლშევიკებთან ბოლოს ბრძოლად ეგონა.

ქუთაისი.

ნინო ჩხეიძის იუბილე ივნისის 1 ცნობილ მსახიობ ქალს გადაუხადეს 25 წლის სასცენო მოღვაწეობის გამო იუბილე — დღესასწაული.

შევარდენთა დილა. 30 მაისს რეალურ სასწავლებლის ეზოში იმავე სასწავლებლის ლარიბ მოწაფეთა სასარგებლოდ გაიმართა შევარდენთა დილა. შევარდენთა ვარჯიშობამ საზოგადოება მეტად ასიამოვნა.

მილიციის რეორგანიზაცია ამ დღეებში ქუთაისში მოხდა მილიციის რეორგანიზაცია.

ქუთაისის ქალაქის წარმომადგენლების არჩევა საბჭომ საგუბერნიო საშემოსავლო გადასახადის ამკრეფ საკრებულოში თავის წარმომადგენლათ აირჩია ხმოსანი სერგო თოფურია და აკაკი აბულაძე, კანდიდატებათ ვიქტორ კუპაიძე და რ. რიჟინაშვილი.

გაფართოება. ქალაქის საბჭომ დაადგინა ივანოვის ქუჩის შესახვევი გაფართოვდეს და შეერთებული იქნეს ის ლევაშოვის ქუჩასთან.

3,000 მანეთის დახმარების აღმოჩენა. ქუთაისას ქალაქის საბჭომ დაადგინა ბავშებზე მზრუნველ საზოგადოების სკოლას, რომელიც ამ ჟამად ქალაქის განკარგულებაშია მიეცეს 3000 მან. დახმარება.

8 საათის სამუშაო დღე. ქალაქის საბჭომ მიიღო და დააკანონა პროექტი ქალაქის საბჭოს შრომის კომისიის მიერ გამომუშავებული საჭირო სამრეწველო და სახელოსნო დაწესებულებებში მოსამსახურეთავის 8 საათის სამუშაო დღის ცხოვრებაში გატარების შესახებ.

აზერბეიჯანი

შინაგან საქმეთა მინისტრის განცხადება.

შინაგან საქმეთა მინისტრმა იუსუფბეგოვმა შემდეგი განცხადება გამოსცა: უკანასკნელ ხანებში ზოგიერთ ადგილობრივ გაზეთში მოთავსებული ცნობა, ვითომც მოხალისეთა ჯარი აზერბაიჯანის ტერიტორიაზე რუსების მობილიზაციას აწყობდეს, სიმართლეს არ შეეფერება და ჩვენ მიერ ნებადართულიც არასდროს არ იქნება. ის გაზეთები რომელნიც განზრახ გაავრცელებენ ხალხის ამაღელვებელ ცრუ ხმებს ჩემ მიერ სასტიკად დაისჯებიან.

უუმბარები დენიკინისათვის.

მუშათა კონფერენციის პრეზიდიუმმა პარლამენტის სოციალისტურ ფრაქციას შეატყობინა, რომ გემებს „პოლიუს“სა და „მერკური“ს ინგლისელები სტვირთავენ უუმბარებით, რათა დენიკინს მიაშველონ. ეფიქრობთ რომ თქვენ მიიღებთ ყველა ღონეს და ხელს შეუშლით ამ განზრახვას. შედეგები შეგვატყობინეთ.

გენ. დაზარევის წერილი.

აზერბეიჯანის პარლამენტში პრემიერ მინისტრმა უსუბეკოვმა გამო-

სასკოლო პოლიტიკაზე

(დასასრული).

სახალხო განათლებაზედ, ასე თუ ისე, ძველ წესწყობილების დროსაც იჩენდნენ ერთგვარ მზრუნველობას მმართველი წრეები. ამას აიძულებდა მათ უკიდურესი მოთხოვნილება სახელმწიფოს არსებობისა, ვინაიდან დღეს ისეთი პირობაშია შექმნილი, რომ წარმოუდგენელია სახელმწიფო, რომელსაც არ ესაჭიროებოდეს ხალხის განათლება არამც თუ განვითარებისათვის, არამედ უბრალო არსებობისათვისაც კი. მაგრამ ამ მზრუნველობას ცოტა ნაყოფი გამოჰქონდა. მიზეზი ამისა იყო ის, რომ თვით ხალხი არ იყო მიწვეული სასკოლო პოლიტიკა ეწარმოებინა. ყოველი საქმე საზოგადოებრივი ხასიათისა, თუ ის კარგად უნდა იქნეს შესრულებული, მოითხოვს, როგორც აუცილებელ პირობას, მთელი საზოგადოების თვითმოქმედებას. ეს თითქმის განსაკუთრებით სახალხო განათლების შესახებ. განათლების ძალით თავზე მოხვეული არ შეიძლება. თვით გასანათლებელმა მასალამ უნდა გამოიჩინოს სურვილი და ცხოველი მისწრაფება განათლებისაკენ. შეთვისება, როგორც ვიცით პედაგოგებმა, ხდება მხოლოდ აპპერცეპციის საშუალებით, ეს კი შემარიტება ავიწყდებოდა ძველ მთავრობას. ვინ იცის, ეგებ განგებაც ავიწყებდა მას, ვინაიდან ხალხის, მით უმეტეს ქართველი ხალხის, განათლება მას ბევრათაც არ ეპიქნივებოდა. და სწორედ ამისათვისაც ჩვენ, ერთ დროს მოწინავე ერს, დღეს მხოლოდ 20—30 პროც. წერაკითხვის რიგიანად მცოდნე ხალხი გვყავს. დასავლეთ ევროპაში წარმოუდგენელია რომ სრულ წლოვანმა კაცმა წერა-კითხვა არ იცოდეს. მაშ თვით ხალხი უნდა დაინტერესდეს თავისი განათლებით იმ ზღვამდე, რომ მანვე თვითონ აღოს თავის განათლების საქმე თავისვე ხელში და თუ ის ამას საკუთარ ვერ შესძლებს, ის მაინც უნდა მოახერხოს რომ სხვა ხალხებთან ერთად ზნიშვნელოვანი თანაშრომლობა გასწიოს ამ დარგში.

ხალხის გაღვიძება დღეს, მადლობა ღმერთს, აღარ გვჭირია. მსოფლიო გრიგალმა, რომელმაც მას გადაუარა ამ მოკლე ხანში ჩვენი ერი ევროპიელების კულტურას შეახალა, ის სრულიად გამოაღვიძა. დღეს საჭიროა მხოლოდ ამ გაღვიძებულ ინტერესებს და განათლებისაკენ ლტოლვას სათანადო კალაპოტი შევუმუშავოთ. საჭიროა მხოლოდ ფორმა მივცეთ უკვე არსებულს შინაარს. ეს კი ევალება ერის მოწინავე ელემენტებს.

რა დიდი მნიშვნელობა აქვს სახალხო განათლების განვითარების პროცესში ერის თვითმოქმედებას, ამას ნათლად გვისახავს ჩრდილო-ამერიკის შტატების კულტურული ზრდა. არ მოიპოვება დღეს არც ერთი კუთხე დედამიწის ზურგზე სადაც თვით ხალხს მეტი მოქმედება შეჰქონდეს განათლების საქმეში, ვიდრე ჩრდილო ამერიკელებს შეაქვთ; და ამავე დროს არ არის ისეთი ქვეყანა, სადაც განათლება უფრო ვრცლად და ღრმად იყოს ხალხში გაფანტული, ვიდრე ეს ჩრდილო-ამერიკაშია. პირველი მოვლენა მიზეზია მეორისა.

იმ დროს, როდესაც ევროპის უუგანათლებულეს სახელმწიფოში, გერმანიაში მსჯელობენ კიდევ იმის შესახებ, შესაძლებელია თუ არა ხალხის ფართე მასსის დაშვება საშუალო სკოლაშიო, ჩრდილო ამერიკაში, ასე გასინჯეთ, ბევრს ადგილას სმშუალო განათლება ყველასათვის სავალდებულოთ არის გამოცხადებული. როდე-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

აქვეყნა დენიკინის წარმომადგენლის პოლკ ლაზარევის წერილი. მოხალისეთა ჯარის პოლკოვნიკი იწერება:

„აზერბაიჯანის რესპუბლიკის მინისტრთა თავმჯდომარეს, სამხრეთ რუსეთის შეიარაღებულ ძალთა წარმომადგენელი, ბაქოში ინგლისის სარდლობასთან მყოფი.

მაისის 21—1919 წ. № 98. ქ. ბაქო, ჩემ მიერ სამხრეთ რუსეთის შეიარაღებულ ძალთა უფროსისაგან მიღებულ დეპეშის თანახმად გატყობინებთ: მოხალისეთა ჯარის სარდლობა აცხადებს, რომ აზერბაიჯანის მიმართ მას არავითარი აგრესიული ზომების მიღება არ უფიქრია და აღიარებს მას დამოუკიდებელ სახელმწიფოდ. ხოლო როდესაც რუსეთი განთავისუფლდება ბოლშევიკების ბატონობა მოისპობა, მაშინ რუსეთის ტერიტორიაზედ მოსახლე ერებთან საქმე ექნება იმ სარდლობას, რომელსაც ბოლშევიკთა წინააღმდეგ მებრძოლი ძალები აირჩევენ და თავის უფლებას გადასცემენ“.

ბოლშევიკების მოწოდება

ბაქოს ბოლშევიკებმა აზერბაიჯანის მუშების, გლეხების და ჯარისკაცების მიმართ მოწოდება გამოსცეს, რომელშიაც ნათქვამია: დღევანდელ დამოუკიდებელ აზერბაიჯანს კომუნისტები უპირისპირებენ „თავისუფალ სოციალისტურ აზერბაიჯანის საბჭოთა რესპუბლიკას“ ამ ნეტარ წყობილების დამყარებისათვის საჭიროა ჩაეწეროთ წითელი ჯარის ნაწილებში და იბრძოლონ იმპერიალისტების, ბეგების, ხანების, კაპიტალისტებისა და სპეკულიანტების წინააღმდეგ. მოწოდებას ხელს აწერს კავკასიის ბოლშევიკთა საოლქო და ბაქოს კომიტეტები.

მუშათა კონფერენციის გარშემო

ბაქოს პოლიტიკურ წრეებში საჭიროდა სთვლიან მოხდეს მუშათა კონფერენციის რეორგანიზაცია, ისე რომ იგი ბაქოს პროლეტარიატის ნამდვილი სულისკვეთების გამომხატველი იყოს.

სომხეთში

პოლკ. როლისონი ყარსში.

მაისის შუა რიცხვებში ყარსში ჩავიდა პოლკოვნიკი როლსონი, რომელმაც განაცხადა რომ არზრუმის მხარეს ოსმალთა შორის იარაღის ჩამორთმევა კარგად მიმდინარეობს.

ინგლისელთა ზომები.

როგორც გაზ. „არეგი“ იტყობინება ინგლისელებმა უკიდურეს ზომებს მიჰმართეს ყარსის, არტაანისა და ოლთისის მაზრებში წესიერების აღსადგენად.

იმავე გაზეთის ცნობით არზრუმის მთავრობა ინგლისელებმა დაატყვევეს და თავისი საგენერალ-გუბერნატორო დააწესეს.

სომეხთა შესვლა ოლთისში.

სომხის ჯარი ოლთისში, მერდენსკში და ყაგიზმანში შევიდა. ოსმალებმა და ქურთებმა საღღესასწაულო შეხვედრა გაუმართეს.

ოლთა-ხარიყამიშის რკინიხის გზა.

ინგლისის ჯარის დახმარებით და სომხეთის რკინის გზის სამმართველოს თანხმობით ჩქარა ოლთა სარიყამიშის მიმოსვლა განახლდება.

ამერიკული გაზეთი სომხეთზე.

გაზ. „ჩიკაგო ტრიბუნა“ სწერს, რომ ამერიკის საგანგებო რაზმი სომხეთს თავის მფარველობას და კონტროლს გაუწევს.

ა. ხატისოვი ყარსში.

მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარე ა. ხატისოვმა ყარსში ყოფნის დროს მაჰმადიანთა მეჩეთი ინახულა და სომხეთის მთავრობის სახელით 3000 მანეთი შესწირა.

სომხეთის დამოუკიდებლობის დღე.

მაისის 28 ერევანში გენ. დენის და სხვა დიპლომატიურ წარმომადგენელთა დასწრებით წაიკითხეს გაერთიანებულ სომხეთის დამოუკიდებლობის აქტი. სომხეთის პარლამენტის შემადგენლობაში ოსმალეთის სომხების 12 წარმომადგენელი შევიდა.

აზატიანის „ლალატი“

სომხეთის მთავრობამ სოც.-დემოკრატი აიკ აზატიანი მის მიერ თბილისში და ბაქოში წაკითხულ ლექციის გამო, („სომხეთის საქმეთა მდგომარეობა“) სახელმწიფო ღალატისათვის, სამართალში მისცა.

პარლამენტის არჩევნები.

21 ივნისს სომხეთში პარლამენტის არჩევნები უნდა მოხდეს. საარჩევნო ოლქში ჯერ-ჯერობით შეტანილია შემდეგი მაზრები: ერევნის, ეჩმიაძინის, სურმალინოს, კარაკლისის, ილჯევინის (ყოფილი ქარვასლის), ახალ-ბაიაზეთის, და რალაგათესი (მარუხრის გამოკლებით) თა ზანგეზურის მაზრა.

არჩევნებში ჯერ ჯერობით მონაწილეობას არ მიიღებენ ახლად შემოერთებული ნაწილები ყარსის ოლქისა, მარეჩისა და ნახიჩევანისა.

სომხეთის მომავალ პარლამენტში იქნება 80 წევრი.

საარჩევნო წარდგენილ სიათა შორის, ყველაზედ მრავალ რიცხოვანია „დაშნაკცუტუნის“ პარტიის სია, რომელიც 70 კაცამდე შესდგება და მათ შორის შედგენილია ეხლანდელი მთავრობის და პარლამენტის ყველა წევრები და ოსმალეთის სომხობაც.

სია № 1 არის სომხეთის სახალხო პარტიის.

სოც.-რევოლუც. სიაში № 3 სხვათა შორის მოქცეულია თბილისის ქალაქის თავის ყოფილი ამხანაგი კალუნი, სომხეთის სოც.-დემოკრატ. პარტიამ სრულებით უარი განაცხადა არჩევნებში მონაწილეობაზედ.

ეროვნული დღესასწაული.

28 მაისს სომხეთმა იდღესასწაულა სომხეთის დამოუკიდებლობის წლის თავი.

დღესასწაულის გამართვა მინდობილი ჰქონია განსაკუთრებულ კომისიას განათლების მინისტრის მელიქ კარაკოსოვის თავმჯდომარეობით მრავალრიცხოვანი პანაშვიდის შემდეგ რესპუბლიკისთვის თავდადებულთა ხსოვნის ახსანიშნავად, გაიმართა საზეიმო სხდომა პარლამენტის პირველ სესიისა რომელზედაც მთავრობამ გამოაქვეყნა საზეიმო აქტი გაერთიანებულ სომხეთის დამოუკიდებლობისა.

მთავრობის ცნობები

მთავრობამ ერთ ერთ უკანასკნელ სხდომაზე დაადგინა:

ეროვნულ მამულებში მომუშავეთათვის.

უფლება მიეცეს მიწათ-მოქმედების სამინისტროს, ეროვნულ მამულების შემოსავლიდან მისცეს ხელნებულ მამულებში მომუშავეთ დანაპირები მომატება (50 პროც. ძირითად ჯამაგირებზე) 1 იანვრიდან.

ხელფასის მოსაწესრიგებლად.

დადგენილ იქმნა შრომის სამინისტროსთან დაარსდეს სატარიფო პალატა, შრომის ხელფასის მოსაწესრიგებლად.

სკოლებში ტანვარჯიშობის მოსაწყობად.

რესპუბლიკის სკოლებში ტანვარჯიშობის კურსების მოსაგვარებლად გადაიდოს 10 მილ. ფონდიდან 5,000 მან.

ფოცხვერაშვილის ჰიმნი „დიდება“.

ფოცხვერაშვილის ჰიმნი „დიდება“ გადაეცეს დამფუძნებელ კრების ხელოვნების კომისიას, რომელიც შეაფასებს მას და გადასწყვეტს გამოცხადებულ იქმნას თუ არა იგი ეროვნულ ჰიმნად.

მსახ. ნ. ჩხეიძის დაჯილდოება.

მიეცეს მსახიობ ნინო ჩხეიძეს მის 25 წლ. სასცენო მოღვაწეობის აღსანიშნავად, ჯილდოდ ქეტონი (სახელმწიფო ღერბი) და 5,000 მან. 10 მილ. ფონდიდან

გერნის სოც. პონფერენცია და საქართ. დამოუკიდებლობა

საქართველოს დელეგაციამ წარუდგინა საერთაშორისო სოციალისტურ კონფერენციას რეზოლიუცია, რომელიც მიღებულ იქნა კონფერენციის მიერ, ეს რეზოლიუცია შედგენილია რუსეთის დელეგაციასთან შეთანხმებით და ხელმოწერილია ამხანაგ აქსელროდის და გავრონსკის და აგრეთვე კონფერენციის პრეზიდენტის ბრანტინგის მიერ; ხელი უწერიათ აგრეთვე კონფერენციის მდივანს გიუხსმანს, ჰენდერსონს, უსტოს, რენოდელემს, ალბერტ ტომას და სხ.

რეზოლიუცია შემდეგი შინაარსისაა:

„საქართველოს სოციალ-დემოკრატიული პარტიის მოწოდების საპასუხოდ, რომელიც მიმართული იყო ინტერნაციონალისადმი, ბერნის საერთაშორისო სოციალისტური კონფერენცია აცხადებს რომ ის სთვლის საქართველოს ხალხის სამართლიან მოთხოვნილებად მის ნაციონალურ დამოუკიდებლობას, რომელიც ეთანხმება ხალხთა უფლების უმთავრეს დებულებას, თვითგამორკვევას, რომელიც დიდი ხანია რაც გამოაქვეყნა ინტერნაციონალმა, და რომელიც მიღებულია პრეზიდენტ ვილსონის პროგრამაში, როგორც საფუძველი ზავისა. ქართველმა ხალხმა გამოიჩინა უდავო პოლიტიკური შეგნება, როდესაც შეიქმნა, მიუხედავად ყველაზე მძიმე პირობებისა, დემოკრატიული და რესპუბლიკანური წესწყობილება და დამოუკიდებლივ სცხოვრიბდა უკვე 3 თვის განმავლობაში. ამიტომ საერთაშორისო სოციალისტური კონფერენცია მოითხოვს საზავო კონფერენციისაგან, რომ საქართველოს დამოუკიდებლობა ოფიციალურად იქმნეს ცნობილი, რომელიც უარყოფს ყოველგვარ ოპეკას, როგორიც არ უნდა იყოს ის, ერთი ან რამოდენიმე სახელმწიფოების მხრივ და რომელიც აგრედვე უარჰყოფს ყოველგვარ თვალყურის დევნებას მის დემოკრატიულ დაწესებულებებზე“.

ნ. ჩხეიძე პიშონთან

საქართველოს გარეშე საქმეთა სამინისტროს პირველიდან საქართველოს დელეგაციისაგან მოუვიდა შემდეგი ცნობა:

საქართველოს რესპუბლიკის დელეგაციის თავმჯდომარემ ნ ს. ჩხეიძემ ინახულა პარიზის საზავო კონფერენციის წევრი, საფრანგეთის რესპუბლიკის გარეშე საქმეთა მინისტრი ბ-ნი პიშონი და განუმარტა შინაარსი იმ მოთხოვნილებისა, რომელსაც საზავო დელეგაციას წარუდგენს საქართველოს დელეგაცია. ბ ნმა პიშონმა განუცხადა ნ. ჩხეიძეს, რომ საქართველოს საკითხი სრულიად მარტივია და მისი კეთილად გადაწყვეტას ხელს არაფერი შეუშლისო

უცხოეთის ამბები

ჟურნალ-გაზეთებიდან.

საგანგებო თათბირი კონსტანტინოპოლში.

მაისის 24 ოსმალეთის მთავრობამ მოიწვია სასწრაფო საგანგებო კრება დღევანდელ პოლიტიკურ მდგომარეობაზე სათათბიროდ.

თათბირზე მიიწვიეს ყველა მინისტრები, სენატორები, ულემები სარდლები, სახელმწიფო მოღვაწენი, იურიდიულ საზოგადოების წევრნი, პოლიტიკურ კავშირების და პარტიების ლიდერები და სხვ.

იტალიელები სმირნის ვილაეთში.

საბერძნეთის ჯარის სმირნაში შესვლისთანავე სმირნის ვილაეთის ზოგიერთი ნაწილი იტალიის ჯარმა დაიჭირა. იტალიელთა მოსვლა ოსმალთათვის სრულიად მოულოდნელად მოხდა. თუმცა იტალიელნი მოლაპარაკებას აწარმოებდნენ ოსმალოებთან, მაგრამ ამ მოლაპარაკების დასრულებას არ დაუცადეს და ჯარი გადასხეს. ამ რიგად ოსმალეთი მომხდარ ფაქტის წინაშე სდგას.

იარაღის ჩამორთმევა.

როგორც კონსტანტინოპოლის სომეხთა პატრიარქის მოწოდებიდანა სჩანს რომ ბრიტანეთის სარდლობას ოსმალეთის დედა ქალაქი კონსტანტინოპოლის მცხოვრებლების იარაღის ჩამორთმევა გადაუწყვეტია.

ამ მიზნით სარდლობას სომეხთა პატრიარქ ზავენისათვის მაისის 14, უთხოვნია რომ თავის სამწყსოს გამოუცხადოს ნებაყოფლობით ჩააბარონ იარაღი.

მოკავშირეთა უარი.

ოსმალეთის დღევანდელ გამოურკვეველ მდგომარეობის გამო მან ვერ მოახერხა ლონდონში და პარიზში 20 მილიონ ფრანკის სესხად აღება.

დეპეშები

(საქ. დეპ. სააგენტო).

2 თებერვალი.

ბოლშევიკური ცნობები.

საზავო პირობები.

მოსკოვი. გერმანელები თავის საპასუხო საზავო პირობებში მოკავშირეებს მიუთითებენ იმაზე, რომ გერმანიას არა აქვს არავითარი პრეტენზიები რუსეთის ყოფილ ტერიტორიებზე. იგი არა კისრულობს აგრვდვე რუსეთის ტერიტორიაზე ახლად შექმნილ სახელმწიფოთა სახელმწიფოებრივ წესრიგის აღდგენას. ეს მთლად რუსეთის შინაურ საქმეს შეადგენს.

ყოველ გვარ ხელშეკრულებებს მოკავშირეთა და რუსეთის შორის ან ყოფილ რუსეთის ტერიტორიაზე არსებულ სახელმწიფოთა შორის დადებულს გერმანია იცნობს იმ შემთხვევაში თუ გერმანიასა და რუსეთს შორის მეგობრულ განწყობილებას არ ეწინააღმდეგება.

უფის ბრძოლის ველი მაისის 29—ლამე წითელ ჯარმა გმირული შეტევით ხელთ იგდო სად. რაევკა და მტრის ჯავშნოსანი მატარებელი გაანადგურა. უფაში სულიერი განწყობილება მტრისა დაცემულია.

კოლჩაკთან მოლაპარაკება

მოსკოვი, ივნისის 2 ლონდონიდან მოსული ამერიკის რადიო იუწყება, რომ ელჩი მორისი ტოკიოდან ომსკში მოდის კოლჩაკთან მოსალაპარაკებლად.

ფინლიანდიაში

ტერიოკი, მაისის 25. შესდგა კომიტეტი მავნე პირთა საზღვრიდან მოსაშორებლად.

მოკავშირეთა განცხადება.

ლიონი. მაისის 31 მოკავშირეებმა რანტცაუს შეატყობინეს რომ ახალ ნოტებს გერმანელებისაგან ისინი ალარ მიიღებენ, რადგანაც გერმანელებისათვის დანიშნული ვადა გადის.

ოთხთა სახბჭო შეუდგა კიდეც გერმანელების საპასუხო საზავო პირობების განხილვას. ვილსონმა გერმანელებსა და მოკავშირეთა შორის გერმანიის სასარგებლოდ ზოგიერთ მუხლების შეცვლისათვის შუამდგომლობა თვითვე იკისრა.

პრწანისის ბრძოლა

(წარსულიდან)

კრწანისის ბრძოლის შესახებ, ჩვენში ყალბი ცნობებია გავრცელებული. ტყუილად ლაპარაკობენ თითქოს ალა მაჰმადხანსა ქართველები დაამარცხა, ამ სიმტყუნეს ჩვენ ისტორიული ფაქტების ახსნა გვასწავლის.

მართალია ალა მაჰმადხანმა თბილისი დაამხო და აიკლო, ხოლო მან ქართველი ერი კი ვერ დაამარხა. გინდ ასეც იყოს, მაინც არც თვით დარჩა დაუმარცხებელი და ქართველებმა მას ისეთი დღე დააყენეს, რომ თბილისის აკლების შემდეგ, ის სულ 7 დღეს დარჩა საქართველოში და 8 დღეს თავის დაქვეშილის და მასთან დამარცხებულის ჯარით ისევ სპარსეთის გზას დაადგა, ასე, რომ 1795 წ. 20 სექტემბერს, საქართველოში სპარსელთა ერთი კაცის ხსენებაც აღარ იყო.

ეს ხომ ისტორიული ჭეშმარიტებაა, ხოლო ჩვენში ბევრი უძღები შვილი იყო, რომელთა ხელობა იყო ასე: ოსმალ-სპარსნი გვხოცავდენ, სპარსელებმა აგვიკლეს, ალა მაჰმადხანმა შეფე ერეკლე დაამარცხა, თბილისი აოხრა, პირში სული ამოგვხადა, მერე რუსები მოვიდნენ და მას შემდეგ ჩაგვიდგა ჩვენ პირში სული რუსებმა დაგვიხსნეს ტანჯვა აოხრებისაგან. ეს კი ტყუილია და მოგონებული ჭორები.

მეფე ერეკლემ რომ ალა მაჰმადხანი დაამარცხა და ჯარი მოუსპო, ეს ცხადი საქმეა, ამას გამოაჩენს შემდეგი ისტორიული გარემოებანი, რაც პირდაპირ კრება ქართველი ერის გმირობას და ვაჟკაცობას. ეს რომ მართალია, ამას ასაბუთებს ქართველ გმირებთა შემდეგი ისტორიული

საც დასავლეთ ევროპაში სახალხო განათლებას ანდომებენ 10—20 პროც. სახელმწიფო შემოსავლისას, ამავე დროს ჩრდილო ამერიკაში სახალხო განათლებაზედ იხარჯება გაცილებით უფრო მეტი ვიდრე ყველა სხვა სახელმწიფოებრივ მოთხოვნილებებზე. აი თუ გნებავთ მაგალითიც. მასსაჩუზეტის შტატში სახალხო განათლებას ანდომებენ წლიურად 865.859 დოლარს. დანარჩენი სახალხო და სახელმწიფოებრივ მოთხოვნილებებს კი (იუსტიცია, ადმინისტრაცია, კანონმდებლობა და სხვას) ანდომებენ მხოლოდ 166.821 დოლარს. მასსაჩუზეტრის პრეზიდენტის ჯამაგირი 2500 დოლარი, უფრო ნაკლებია ვიდრე ჯამაგირი საშუალო სკოლის მასწავლებლისა, ეს ცნობა მოყვანილია უშინსკის მიერ*). ის მით უფრო საგულისხმოა რომ ეკუთვნის სამოციან წლებს. მას მერე სახალხო განათლება ამერიკაში განსაკვირველად გაიზარდა **) და არც არის საკვირველი ამის შემდეგ თუ ამერიკა გიგანტიური ნაბიჯით მიისწრაფის წინ, და დღეს ევროპაც კი, მიუხედავად თავისი ისტორიული უპირატესობისა, იძულებულია ბევრ რამეში ამერიკას წაბაძოს.

მაშ თუ სახალხო განათლების გაფართოვება და გაღრმავება გვსურს თვით ხალხი უნდა ავამოქმედოთ ამ საქმის შესასრულებლად.

4.

ზეგით სიტყვა „ხალხი“ ნაგულისხმევია როგორც ფართე მასსა და არა როგორც ხალხის წარმომადგენელთა კრებული პარლამენტში. პარლამენტის ხელმძღვანელობას სახალხო განათლებაში, რა გინდ დემოკრატიული იყოს ის, შეუძლებელია არ დაჰყვეს თან ბიუროკრატიული სული. ამის მაგალითს გვიჩვენებს განათლებული საფრანგეთი, სადაც, მიუხედავად ცენტრალური მართვა-გამგეობის აპპარატის დემოკრატიული ხასიათისა, ბიუროკრატიზმი განვითარებულია უკიდურესს წერტილამდე და აღრჩობს საზოგადოებრივ თვითმოქმედებას განათლების სფეროში, სწორედ ისე, როგორც ამას სჩადიოდა რუსეთის იმპერიის მთავრობა. რა თქმაა საპირო, სახელმწიფოებრივ ორგანიზაციას დიდი ადგილი უნდა დაეთმოს სახალხო განათლების საქმეში, მაგრამ მისი როლი უნდა განსაზღვრულ იქნეს იმდენად, რომ მან არ მოკლას თვით ხალხის ფართე მასების ინიციატივა, რომელიც აუცილებელ საჭიროებას წარმოადგენს განათლების პროგრესისათვის: suum cuique.

რაში უნდა გამოიხატებოდეს ხალხის მონაწილეობა განათლების პროცესში? პირველად ყოვლისა ეს მონაწილეობა იქნება ეკონომიური ხასიათისა. ხალხმა უნდა ხარჯი გასწიოს განათლების გასავრცელებლად. ამ მოვლენას თავისდა-თავად დიდი აღმზრდელობითი მნიშვნელობა აქვს. ის, რაზედაც იხარჯება ხალხის მატერიალური საშუალება პატივისცემის ღირსია ხალხის გონებაში. ის კი რასაც, ხალხი უფასოდ ღებულობს, ან უკეთრომ ვსთქვათ, რისი ნამდვილი ფასი მან არ იცის, არ იწვევს მასში ყურადღებას.

გარდა მატერიალური შემწეობისა ხალხმა უნდა გაუწიოს განათლების გავრცელებასა და გაღრმავებას სხვა გვარი დახმარებაც. ცნობილია, რომ ვერც ერთი განათლების სისტემა ვერ მოიტანს დიდს ნაყოფს, თუ ის არ შეეფერება ხალხის ზნე-ჩვეულებას, მის ხასიათს და მოთხოვნილებას. უკანასკნელ შემთხვევაში სარგებლობის მაგიერ, მას შეუძლია პირდაპირ აგნოს ხალხს. ცნობილია, მაგალითად, რომ ჩვენ სკოლას წარსულში ცოტა სარგებლობა მოჰქონდა, რადგანაც ის ემსახურებოდა რუსეთის ცენტრალური მთავრობის ინტერესებს და ხალხზე კი ძლიერ დაშორებული იყო. სწავლა სწარმოებდა ხალხისათვის გაუგებარ ენაზედ, ასწავლიდნენ იმას, რასაც ჩვენი ხალხი არ საჭიროებდა და ამავე დროს არ ასწავლიდნენ იმას, რაც მისთვის აუცილებელ საჭიროებას წარმოადგენდა. ასეთი იყო ჩვენი წარსულში, სკოლა რუსსიფიკატორული და მავნე მიზნების მიმდევარი. მართალია, მან ვერ მიაღწია თავის მიზანს, რადგანაც მისი ორგანიზაცია იყო სუსტი და ცუდი. მას ავიწყდებოდა უმთავრესი დებულება პედაგოგიკისა, რომ, რომაელების ანდაზის არ იყოს, natura parendo vincitur, რომ ახალის შეთვისება შეიძლება მხოლოდ ძველთან მტკიცე კავშირის საშუალებით. და თუ ძველი, ე. ი ამ შემთხვევაში ეროვნული ხასიათი მოწაფეთა, სრულიად მიღებული არ იქმნა აღზრდის პროცესში, ასეთი აღზრდა უსათუოდ ასცილდება თავის მიზანს. ვინაიდან ეს ძირითადი დებულება პედაგოგიური ხელოვნებისა განგებ ავიწყდებოდა ძველს სკოლას, ის ვერ ანხორციელებდა თავის სურვილს: ქართველების გარუსებას. გარუსების მაგივრად სკოლა აღწევდა მხოლოდ მავნეების ენერგიის უმიზნოდ და უსარგებლოდ გაფლანგვას. თურმე გადაგვარებაც შესაძლებელი ყოფილა მხოლოდ ბუნებრივი პროცესსით, ე. ი. ძალდაუტანელი ეროვნული თვითგანვითარების საშუალებით. „უუდიესი რუსსიფიკატორი არის არა რუსეთის მთავრობა, არამედ მის მიერ დევნილნი მწერლები, პუშკინი, გოგოლი და ტოლსტოიო“, სთქვა ერთმა რუსეთის კრიტიკოსმა.

და ეს მართალიცა. ტოლსტოის ლვაწლის უპირატესობა რუსსიფიკაციის საქმეში სწორედ იმაში შესდგები, რომ ის ძალით არაგის არ ახვევდა თავის ღრმა რუსულ სულს. მთელი დედამიწის განათლებული ერები იხრიდნენ თავს ტოლსტოის წინაშე თავისი ნებით, სრულიად ძალდაუტანებლად.

დღეს ყველამ შევიგნეთ და ყველამ ვიცით, რომ განათლება უნდა იყოს ხალხისსაკუთარი, ან, რაც იგივეა, ეროვნული.

5.

რა საშუალებას უნდა მივმართოთ, რომ სახალხო განათლებას ეროვნული ხასიათი დავუმკვიდროთ? უწინარესს ყოვლისა ჩვენ უნდა დავსთანხმდეთ იმაში, რომ ეროვნული სისტემა განათლებისა არ იქმნის მეცნიერის კაბინეტში. ასეთ სისტემას ჰქმნის თავის ერი მთელი თავისი შემადგენლობით. ეროვნული სისტემა განათლებისა გულისხმობს უპირველესად, რომ უდავოდ ცნობილია, რა ცოდნა სჭირია ერს. მართლაც, თუ არ ვიცით, რა გორი ცოდნაა ერისათვის სასარგებლო, ჩვენ ვერ შევძლებთ შესაფერისი პედაგოგიური სისტემის შექმნას, ვერც შინაარსის, ვერც ფორმის მხრივ. სალი პედაგოგიური სისტემის აშენება შეიძლება მხოლოდ ერის თავისებურების შემეცნებაზედ.

ჩვენი მდგომარეობა ამ შემთხვევაში მით უფრო ძნელია, რომ არა გვაქვს ჯერ არავითარი ეროვნულ პედაგოგიური ტრადიცია, რადგანაც არ გვქონია აქამდის ეროვნულ-პედაგოგიური კულტურა. მთელი მეცხრამეტე საუკუნის ისტორია რომ გადავშალოთ ვერც ერთ პედაგოგს ვერ დავასახელებთ ისეთს, რომელსაც შეიძლებეწოდოს ქართული პედაგოგიური ტრადიციის დამფუძნებელის სახელი ამ ამ შნმთსვევაში იაკობ გოგებაშვილიც გამონაკლისს არ წარმოადგენს. ყოველივე დავის გარეშეა ის, რომ გოგებაშვილს დიდი შრომა მიუძღვის პედაგოგიის ასპარეზზე. მაგრამ ერთი კაცი აბა რა ტრადიციას შექმნიდა? ტრადიცია გულისხმობს მიმდევრებს

პედაგოგიური ტრადიციის უქონლობის გამო ძნელია ჩვენთვის სწორი განათლების სისტემის შექმნა. მართალია, დასავლეთ ევროპის განათლებული ერები გვაძლევენ ამ სისტემის ნიმუშებს. მაგრამ ჯერ ერთი, უნდა ითქვას, რომ თვით ეს ნიმუშები არ შეეფერებიან თანამედროვე მეცნიერებას: ისინი ნაშთნი არიან იმ დროიდან, როდესაც ევროპიელი საზოგადოება უფრო დაბალ საფეხურზე იდგა კულტურულ განვითარების სფეროში. და თუნდაც ეს აგრე არ იყოს და თანამედროვე ევროპიელების განათლების სისტემა აგებულიც იყოს სრულიად მეცნიერულად დასაბუთებულ და ეუშმარიტ ნიადაგზე, ნუ დავივიწყდება ის, რომ არც ერთი მათი სისტემა განათლებისა ჩვენ არ გამოგვადგება: ერთს შეიძლება თავისი ტანისამოსი მშვენივრად ადგეს, მაგრამ მეორეს ის არ გამოადგეს. უკანასკნელს სჭირია მის ტანზე შეკერილი ახალი ტანისამოსი. სწორედ ასეა, ჩვენ ერს სჭირია მის მიერ შექმნილი სისტემა სწავლა-განათლებისა.

6.

ზეგით დავინახეთ რომ ეროვნული სისტემა განათლებისა ჰგულისხმობს ეროვნული ხასიათის შემეცნებას. დავინახეთ ისიც რომ ჩვენ ძლიერ გვჭირდება ასეთი სისტემის შექმნა, რადგანაც საქმეს ვიწყებთ თითქმის aboro, უტრადიციოთ. ამ უკანასკნელ მოვლენას, ტრადიციის უქონლობას, ზოგ დადებითი მხარეებთან აქვს ერთი მეტად სახიფათოც. უტრადიციობა გამბედაობას ათავისებს პიროვნებას და ხშირად ასეთ გამბედაობას დიდი ზიანი მოაქვს საქმისათვის. არც ერთ სფეროში, რევოლუციას, სწრაფ ნგრევას და უთანდათანობას არ მოაქვს ისეთი ცუდი შედეგები, როგორც პედაგოგიის სფეროში. ქანაობა ერთი წესიდან მეორისაკენ სავსებით ხრწნის აღსაზრდელ ყმაწვილთა პსიხიკას. ძველი პირის მოთმენა სჯობს ხშირად დაფსაბუთებელ და საეჭვო ახალი წესების შემოტანას. რას ვიზამთ, ასეთია თვით შინაარსი პედაგოგიური ხელოვნებისა, რომელიც მუდამ ეწინააღმდეგება რევოლუციას და რეფორმისტულად აზროვნებს.

ეს არავინ არ უნდა გაიგოს ისეე, თითქოს აქ კონსერვატიზმისაკენ იწვევდენ. არც ერთ დარგს ჩვენი საზოგადოებრივი ცხოვრებისა არ სჭირია ულრმესი გარდაქმნა ვიდრე სწავლა-განათლების საქმეს. აქ არის ალფა და ომეგა. ეროვნული საკითხის რეალური შინაარსისა, მაგრამ სწავლა-განათლების სისტემის გარდაქმნას საჭიროება სრულიად არ ჰგულისხმობს იმას, რომ გარდაქმნას პროცესსი უნდა ვაწარმოოთ უაზროდ და მიზანშეუწონელად. აზროვნებას და წინდახედულობას არც ერთი პროფესსია არ მოითხოვს იმ ზომამდე, რა ზომამდეც ამას მოითხოვს პროფესსია ალმზრდელისა. აი ამიტომაც ეამბობ, რომ სწრაფი ნგრევა ვერავითარ სარგებლობას ვერ მოგვიტანს. საჭიროა მოთმინება.

ს. დარიანი.

---

*) Ушинскій—Собр. педаг. сочин. стр. 52.

**) Мижуевъ—Школа и общество въ С. Америк. Соед. штатахъ.

7 ივნისს, 1919 წელს, შაბათს, კონსერვატორიის დარბაზში

მხატვრობის საღამო

1. დავით კაკაბაძე წაიკითხავს მოხსენებას „თანამედროვე მხატვრობის გზები“.
2. სიტყვებს იტყვიან თანამედროვე მხატვრობაზე: გრიგოლ რობაქიძე, სერგეი ხუდეიკინი, ტიციან ტაბიძე და ს. სორინი.

დასაწყისი საღამოს 8 ს.

ბილეთები: ქართულ საჩაიეში და კონსერვატორიაში. 4—1

ახლად მოწყობილი სტამბა „ხელოვნება“

ველიამინოვის ქუჩა № 20.

იღებს ყოველ-გვარ სასტამბო და საკაზმავ საქმეებს და გამოცდილ მუშათა ინიციატორობით ასრულებს სწრაფად და ხელოვნურად მეტათ **დაკლებულ ფასებში.**

საეურადღებოდ სოფლების წვრილ საკრედიტო ამხანაგობებს

სტამბა „ხელოვნება“ აქვს დამზადებული ყოველნაირი ბლანკები წევრ. საკრ. ამხანაგობებისთვის: წლიური ანგარიშები, თვიური ანგარიშები, ხელწერილები და სხვა.

(25—51—19)

მატარებლების მიმოსვლა

11 თებერვლიდან.

მატარებლები თბილისიდან ფოთში:

მ. № 1 სასწრაფო საღ. 7 საათ. 30 წ.
ხაშურიდან — ღამ. 10 ს. 52 წ.
შორაპნიდან — ღამ. 1 ს. 34 წ.
სამტრედიიდან—ღამ. 3 ს. 50 წ.
ფოთში — დილის 5 ს. 50 წ.

პლაცკარტის ფასი ყველა ვაგონში 20 მ.

მ. № 3 საფოსტო დილის 10 ს. 30 წ.
ხაშურიდან — დღის 3 ს. 08 წ.
შორაპნიდან—საღამოს 6 ს.
სამტრედიიდან—საღ. 8 ს. 34 წ.
ფოთში — ღამის 10 ს. 43 წ.

პლაცკარტის ფასი ყველა ვაგონში 10 მ.

მ. № 9 **სამგზავრო ქუთაისამდე.**
საღამოს 10 საათ. 30 წ.
ქუთაისში მიდა დილ. 7 ს. 21 წ.

პლაცკარტის ფასი ყველა ვაგონში 5 მ.

მ. № 19 **სამგზავრო ბორჯომამდე.**
დღის 3 საათზე 30 წ.
გორიდან —საღამოს 6 ს. 30 წ.
ბორჯომში მივა საღ. 9 ს. 27 წ.

პლაცკარტის ფასი ყველა ვაგონში 5 მ.

მ. № 4 **საფოსტო ბაქომდე.**
ღამის 1 საათზე 10 წ.

მ. № 8 **სამგზავრო განჯამდე:**
დღის 3 საათზე 35 წ.

მ. № 6 სასწრაფო საღ.—9 ს. ბაქომდე.

პლაცკარტის ფასი ბაქომდე 1 კლ. 60 მ., 2 კლ. 40 მ., 3 კლ. 20 მ.

ყარსიკენ—ერევანში

მ. № 4 საფოსტო —დღის 1 ს. 40 წ.

თბილისში მომავალი მატარებლები.

ფოთიდან—თბილისში.

მ. № 2 სასწრაფო—დილ. 9 ს. 41 წ.
ფოთიდან გამოვა საღ. 11 ს.

მ. № 4 საფოსტო საღ. 8 ს. ფოთიდან
გამოვა დალის 7 საათ. 40 წ.

მ. 12 ქუთაისიდან:
დილის 8 ს. 15 წ. ქუთაისიდან
გამოვა საღ. 10 საათ. 33 წ.

მ. № 20 ბორჯომიდან
დილის 7 ს. 20 წ. ბორჯომიდან გამოვა ღამ. 12 ს. 46 წ.

ბაქოდან

მ. № 3 საფოსტო დღის 4 ს. 30 წ.

მ. № 5 სასწრაფო დილის 7 ს.

მ. № 7 სამგ. განჯიდან დილ. 8 ს. 30 წ.

მ. № 5 პლაცკარტიანია; პლაცკარტის ფასი 1 კლ. 60 მ., 2 კლ. 40 მან., 3 კლ. 20 მ.

ნახიჩევანიდან და ყარსიდან

მ. № 3 საფოსტო—დილ. 11 ს. 30 წ.
ამათ გარდა კვირა უქმე დღეებში.

თბილისსა და მცხეთის შუა

იქნება შემდეგი მატარებ. მიმოსვლა.

მ. № 61 **თბილისიდან**
დილის 7 ს. 37 წ.

მ. № 63 დღის 3 ს.

მცხეთიდან მოდის

მ. № 62 დილის 11 ს. 10 წ.
მ. № 64 საღამოს 7 ს. 20 წ.

კახეთის რკინის გზის მატარებლების მიმოსვლა. პირველ მაისიდან 1919 წლისა.

საათები ნაჩვენებია თბილისის დროთი.

თბილისიდან-მელაანამდე.

საგარაკო მატარ. № 16. თბილისიდან გადის დილის 7 საათზე მელაანში მიდის 12 სათზე და 50 წუთზე.

საგარაკო მატარ. № 15 მელაანიდან უერთდება საფოსტო მატარ. № 3 და გამოდის იქიდან ნაშუადღევის 1 საათზე და 40 წუთზე.

თბილისიდან-თელავამდე.

საფოსტო მატარ. № 4. თბილისიდან გადის დილის 10 საათზე თელავში მიდის 7 საათზე და 35 წ.

თელავიდან-თბილისამდე.

საფოსტო მატარ. № 3. თელავიდან გამოდის დილის 9 საათზე და 30 წუთზედ მელაანში უერთდება საგარაკო მატარებელს № 15 და მოდის თბილისში საღ. 7 საათზე და 15 წუთზე.

გურჯაანიდან-წყნორის-წყალამდე

მატარებ. № 6. გურჯაანიდან გადის. საღამოს 6 საათზე წნორის-წყალში მიდის საღამოს 7 საათზე.

წნორის-წყლიდან გურჯაანამდე

მატარებელი № 5. წნორის წყლიდან გამოდის დილის 9 საათზე და 50 წუთზე გურჯაანში მიდის დილის 11 საათზე.

(2—54—2)

ექიმი

ა. მ. პაატაშვილი

იღებს შინაგან და ბავშთა სნეულებებიან ავადმყოფებს, ყოველ დღე, გარ. და შაბათისა, საღამოს 5—7 საათამდე. გუნიბის ქუჩა № 43 (ყაზბეგ. და გუნიბის ქუჩ. კუთხე, სახლი კაბიკაძისა).

(25—2324—2)

მედიცინის დოქტორი ბერლინის უნივერსიტეტისა

გ. გ. მეგრაგიანცი

შინაგანი ავადმყოფობა, ჭლექისა და გულისა. იღებს ახალ რენტგენის-ელექტრო-წამლობის კაბინეტში, გასინჯვა და წამლობა X-სხივებით, დიდი სალენოიდი და სხვადასხვა ფიზიკურ ფილტვების, გულის და სხვა შინაგანი ავადმყოფობისათვის. ღარიბებს უფასოთ. ყოველ დღე დილის 9—1 საათამდე და საღამოს 5—8 საათამდე ბებუთოვის ქ. № 23, ტელეფონი 4—1 7—92.

სამკურნალო კაბინეთი ექიმის

ალექსანდრე დავითის ძის

ბოგილიანი

იღებს კანისა, ვენერიულის და სიფილისით ავადმყოფებს (914-ს და 606-ს შეუზავებენ). ავადმყოფთა მიღება დილის 10 საათ. 11 საათ. და საღამოს 5 საათ. 6 საათ. მიხეილის პროსპექტი № 116, სასტუმრო „ნოე“-ს პირდაპირ, ტელეფონი 14—28.

მედიცინის ექიმი

ე. ა. მონსე

ნერვიული, შინაგანი და საბავშო სნეულებანი. მკურნალობა ელექტროენერგიის სიმსუქნის მკურნალობა ბერგონიეს აპარატით, საცსრების მკურნალობა ლინდემანის აპარატით; ფსიხოტერაპია, ჰიპნოზი. მიღება 10 ნახ. ს. დ. საღამოს 6—7 ს. ყოველდღე, კვირის და ხუთშაბათის საღამოს გარდა. მიხეილის პროსპ. № 111. ტელეფონი 13—42.

50—2119—48

სამხედრო სამინისტროს სტამბა, ლორის-მელიქოვის ქუჩა № 3.

ბადმოცემაში: ალი მაჰმად ხანს სპარსეთიდან მოყვანილი ჰყვანდა 300 ათასი ჯარის-კაცი, ერთი მწერლის სიტყვით კი 200 ათასი, უმეტესი ნაწილი კი სამას-ათას ასახელებს, ერთი მოწერილი კი 400 ათას ასახელებს. მეფე ერეკლეს კი ჰყვანდა სულ 3000 ქართველი მხედრობა, 3000 იმერეთის ჯარი იყო, 2000 კახელ-ქიზიყელნი, 1000-მდე მთის ხალხი. 300 არაგველნი და 1000 თუში-ფშავ-ხევსურნი. სულ ესენი იქნებოდა ათი-ათასი კაცი. ეს ათი-ათასი კაცი უნდა შებმოდა 300 ათას, 400 ათას კაცს, ამიტომაც მეფე ერეკლე დიდათ იყო დაღონებული.

მეფე ერეკლემ თავის ჯარი გაჰყო ოთხ ნაწილად, ანუ ოთხს სადროშოდ. ერთი ნაწილი ამ ჯარისა დააყენა ტაბახმელასთან, ერთი ნაწილი შავნაბადასთან და ერთი ნაწილიც კრწანისთან, სოლოლაკის მთაზედ, თბილისის ციხესთან. ამ მხედრობას წინამძღვრობდნენ აი ვინ:

ივანე ბატონიშვილი წინამძღოლობს კრწანისის ველის მხედრობას.

კონსტანტინე მუხრან-ბატონი—ტაბახმელასთანა.

დავით ბატონიშვილი—სოლოლაკის მთაზედ. აქვე ერია მეფე ერეკლე და შავნაბადასთან დაყენებულ ჯარს წინამძღვრობდა ივანე აბაშიძე,

სოლოლაკის მთაზედ, ქართველ მხედრობაში ერივნენ 300 არაგველნი, აქ ამათ წინააღმდეგ იბრძოდა 60 ათასი სპარსელნი. ეს ამოდენა ჯარი ამ 300 არაგველთა ისე დაამარცხეს, რომ მათგან კაცი არ დარჩა, ამ გარემოებამ ალა-მაჰმად-ხანიც მეტად გააკვირვა.

ამ დღეს დავით ბატონიშვილმაც დიდი გმირობა გამოიჩინა. დავითმა თავის მხედრობით შემუსვრა სპარსთა მხედრობა, მიტომ თვით ქართველიც გაწყდენ, მაგრამ არც სპარსელები დასტოვეს შეუმუსრავი, არც ერთი ზარაბანი არ ჩაუგდია სპარსელთ ხელში და ყველა ზარბაზნები ისეთ ხევში ჩაყარეს, რომ სპარსელებმა ვეღარ შესძლეს მათი ამოკრეფა.

ივანე ბატონიშვილიც მხნედ იყო ამ დღეს და ამან თავის გლეხის გმირებით შემუსრა თითქმის მესამედი ნაწილი სპარსელებისა. მესამე დღეს სპარსნი ისე დანაკლისდნენ, რომ 15 სექტ. იგინი თბილისიდან გაპარვას აპირებდენ, მაგრამ გაჩერდნენ, რადგანაც ქართველებში გამოჩნდენ შინაური იუდები და ყეინს აუწყეს ქართველთ ცნობები და მიტომ ყეინიც აღარ წავიდა გაჩერდა თბილისში და შეხვდა დამხობა ქალაქის, თუმცა თვითაც იქმნა დამხობილი.

კრწანისთან ბრძოლაში, ამ დღეს ბევრმა ვაჟკაცმა ისახელა თავი და უფრო გლეხობამ. ამ გმირების შესახებ ჩვენ რაც ვიცით ახლა იმას მოვიყვან აქ.

ამ ომში, პირისპირ იდგა მაჰმადიანის ჯარის წინაშე დიდის გმირობით აღმოჩნდა გლეხაცისშვილი გიორგი მახათაძე, რომელიც სპარსელებს სასტიკათ ჰკაფავდა.

ამ გიორგი მახათაძეს გვერდით იყო და იბრძოდა გელა ნათელაშვილი, ერთგული გმირი და ქებული ვაჟკაცი ომებში. გელა ნათელაშვილი, რომელმაც სპარსი გააკვირვა.

ამ ორს გმირზედ უფრო უძლიერის გმირობით აღმოჩნდა ამათივე ამხანაგი გლეხის შვილი პაატა თებურიშვილი, ზოგნი ამას დებურაშვილათ იტყვიან. ამ პაატამ გადაჭარბა თავის ორს ამხანაგს, ამას თავის წილათ ახლდენ 12 ამხანაგნი გლეხის გმირ ბიჭებით, ამათ ქმნეს ის, რომ სპარსეთის ჯარის დიდი რიცხვი გაარღვიეს შუა და მერე მათ დაუწყეს კაფა. ამ გარემოებამ სასტიკათ გააბრაზა ალამაჰმედხანი. ეს დიდათ გაბრაზდა ამაზედ და აღარ იცოდა რა ექნა.

ალა მაჰმედხანის შემოსევა საქართველოში, მოხდა ქართველთ მტრების ბოროტებით, ასეთნი იყვნენ პავლე იმპერატორი რუსეთისა და იმ დროის სომეხთა ეპისკოპოსი იოსებ არღუთოვი, რომელიც რუსეთში სცხოვრებდა და იქ ეს მოქმედებდა გარსევან ჭავჭავაძესთან ერთად საქართველოს სამეფოს დასალუპად. პირველი: რუსნიც აქაზებდენ ალა მაჰმედხანს საქართველოზედ ამხედრებს და ქართველთ მოსპობას. მეორე ამ საქმეში არც სომეხთ ეპისკოპოსი არღუთოვია ხელდაუბანელი, ამიტომაც ჰსწერს ალექსანდრე ორბელიანი, რომ საქართველოს სამეფოს დალუპვის საქმეში არც სომხები გახლავან ხელდაბანილები და თვით იმ დროის სომეხთა ეპისკოპოსი, ანუ არაჩნოერელ იოსებ არღუთოვსაც მიუძღვის ღალატი. ეხლა აქ მოკლეთ მოვიყვანთ ცნობებს, თუ ვინ გახლდათ ეს იოსებ არღუთოვი.

ეს გახლავსთ საქართველოს თავადისშვილის გვარის წევრი, არღუთოვ შვილის ოჯახიდან, იგი იყო ეპისკოპოსი და სცხოვრებდა რუსეთში, სადაც იგი მიღებული იყო დიდის პატივისცემით და სცხოვრებდა ხან მოსკოვს და ხან პეტერბურგს. იოსებ ეპისკოპოსი ისე სახელოვნებდა, რომ მას კარგად იცნობდა ეკატერინე, პავლე და ამათი შვილი ალექსანდრე იმპერატორიც. არის ცნობები, რომ იოსებ ეპისკოპოსი დიდის პატივისცემით დაიარებოდა თვით პროკლე იმპერატორის სასახლეშიც, ამიტომაც ეს დიდათ იყო მათში პატივცემული და ქებული. ამ პირმა რუსეთის მთავრობას პირობა მისცა, რომ მე თუ ოდესმე სომეხთ კათალიკოზათ გავხდი, მაშინ მე სომხის ეკლესიას რუსის ეკლესიას შემოვერთებო. ამან თავის წადილსაც მიაღწია, მეფე გიორგის გამეფების შემდეგ 1799 წ. გარდაიცალა სომეხთ კათალიკოზი ლუკა.

ამის შემდეგ კათალიკოზათ დასახელებული იქმნა ეს იოსებ არღუთოვი, ეს მალე ჩამოვიდა თბილისში და მეფე გიორგის პავლე იმპერატორის წერილი მოუტანა, ეს სთხოვდა მეფე გიორგის, რომ სომეხ კათალიკოზათ ეს იოსებ არღუთოვი დაამტკიცეო. მეფემ შეისმინა ეს დავალება, ხოლო დამტკიცება კი ვეღარ მოხდა, რადგანაც იმ ღამეს იოსებ არღუთინსკი აბანოში წავიდა, იქ მოწამლეს სომხებმა და იმ ღამესვე გარდაიცვალა მოწამლვით.

ზ ჭიპინაძე.

დაჭრილ-დასახიჩრ. დამხმარე კასსა.

საქართველოს რესპუბლიკის ომში დაჭრილ დასახიჩრებულთა კავშირთან, დაჭრილ-დასახიჩრებულთა 18 მაისის საერთო კრების სურვილით დაარსდა დაჭრილ-დასახიჩრებულთა დამხმარე კასსა. ამ კასის მიზანია მატერიალური დახმარების აღმოჩენა იმ ომში დაჭრილ დასახიჩრებულებთათვის, რომელნიც მოულოდნელ გასაჭირში ჩავარდებიან და გარეშე წყაროებს მოკლებულნი იქნებიან (მაგ. როდესაც თვითონ ან მისი ოჯახის წევრი აცალ გახდება, როდესაც ვინმე გადაიცვლება და სხვა). აგრეთვე იმ ომში დასახიჩრებულთაც მიეცემათ დახმარება კასიდან, რომლებიც სხვა მხრივადაც საჭიროებენ დახმარებას. ყოველმა კავშირის წევრმა უნდა შემოიტანოს კასაში ერთდროულად ათი მან. (შეუძლიან მეტიც გადაიხადოს) თვიურად კი სამი მან უნდა იხადოს. ერთდროული და საწევრო ფულის გადახდა საეალდებულო არის ყველა კავშირის წევრებისათვის.

კავშირის გამგეობა.

კორესპონდენცია

ხევი და მთიულეთი.

ცნობილია, რომ დენიკინის განკარგულებით კავკავის გრადონაჩალნიკმა ბაბკინმა სამი თვეა რაც კავკავიდან საქართველოსკენ პური და სხვა სურსათის გატანა აკრძალა; თანაც ხევ-მთიულეთიც ჩასული ხალხი, რომლებსაც ნაყიდი პური ჰქონდათ ცხენ ფრაზებიანად ტყვედ მოიმწყვდია და უდანაშაულო ხალხს უსასყიდლოთ ბაბკინი მკვდრებს აჩიდინებდა, შეშაზე ბგზავნიდა, ახლო მახლო სოფლებიდან წარაბეულს პურს, სიმინდს და კარტოფილს თავის მხედრობისათვის კავკავში ეზიდებოდა, აგრეთვე მეურმეებს და ქვეითა ხალხს ტყეში ბგზავნიდა, შეშებს აპრევინებდა საუნებათ ადგმევინებდა და შემდეგ ურმებით სარაჯიშვილის ტყიდან კავკავში ჩამოჰქონდათ. ერთი უბედურება ის იყო, რომ მეურმეებს არც პურის ფულს და არც ცხენების ქირას, არც თივა-ქერს არას აძლევდნენ და სულ თავიანთ ფულით ირჩენდნენ თავსა. რაც რამ ფული ჰქონდა ანუ ნაყიდი სიმინდი სულ აქვე დაეხარჯათ; ახლა რის საცოდაობით ამ დატუსაღებულმა ხალხმა თავი დაახწია უსამართლო ბაბკინს იმ შემთხვევით, რომ ლტოლვილნი ყარსის ოლქიდან სტავროპოლში მყოფი მალაკნობა 400 ფურგუნით შინისკენ (ყარსისკენ) გამოემგზავრა კავკავიდან და აქ ამ ლტოლვილებში გაერევნენ ქართელი ტყვეებიც და სამშობლოში მოახწიეს ეს მოსულები ჯოჯოხეთურს ამბებს მოგვითხრობენ.

ვისაც კი ენაშმაგები მიუთითებენ თუნდა ეს მტრობითაც იყოს განურჩევლათ ბრალისა, განურჩევლათ იმისა თუ რა მიზეზით იყო იგი ბოლშევიკი? —ძალით, სიმშილით იდეიით თუ მარილა უაჩალობით!—ბაბკინი აჭერინებდა და უსულოდ აღრჩობინებსო. ვისაც ეს ჯალათები სიკვდილს მიუსაჯვენ, მეორე დღეს 20—30 კაცი მიუდის ქალაქს გარეთ (შალდონის იქით მინდორზე), იქ იმათ ერთიანს ოხრილს გაათხრევინებენ, მერე გაჩდიან ტანსაცმელს და გაშიშვლებულს გვამებს თოფებით ჰხოცავენ. ამ მსხვერპლებს თავიანთ გათხრილს სამარეში ჩაყრიან და ზედ მიწას მიაყრიან, ზოგს ისევ ცოცხალ მკვდარს დაჭრილებს ასამარებენ და ამნაირი ამბავი ყოველდღე მეორდება მთის ხალხი ძალიან დამშეულა, ზოგან სოფლებში წისქვილებს დაუწყეს გაქურდვა, თრუსის დივოშის ოსობამ კავკავისკენ ემიგრანტობა დაიწყო, ხევ მთიულეთიც ასევე იზამს თუ მთავრობამ რაიმე ღონე არ იხმარა ან კავკავისკენ გზის გახსნისთვის და ან საიდანმე პურის შემოტანისთვის. ამ ერთს თვეში ხევი და მთიულეთიც უთუოთ გაემართება ცოლშვილით კავკავისკენ და მთა დაცარიელდება. თუნდა შიმშილმა დაგვბოცოს, და თუნდა მტერმაო იძახის ხალხი მეტის ატანა ძნელიაო.

კალმის ფანერი.

ქ. ახალ-სენაკი.

კვირას, 15 ივნისს დილის 10 საათზე, ძმ. სანიკიძეების თეატრის დარბაზში დანიშნულია ქ. ზ. წ. კ გამგრცელებელი საზოგადოების სენაკის განყოფილების წევრთა წლიური საზოგადო კრება.

გასარჩევია შემდეგი საკითხები:

1, ახალ წევრთა შეიღება და დამტკიცება, 2) 1918 წლის გამგეობის მოქმედების ანგარიშის განხილვა, 3) 1918 წ. განყოფილების შემოსავალ-გასავლის ანგარიშის განხილვა და დამტკიცება, 4) 1919 წლის ხარჯთაღრიცხვის განხილვა და დამტკიცება, 5) გამგეობის ექვსი წევრის და ერთი მათი კანდიდატის არჩევა, 6) სარევიზიო კომისიის სამი წევრის და ერთი მათი კანდიდატის არჩევა, 7) საბიბლიოთეკო სექციის ორი წევრის არჩევა, 8) წიგნის მაღაზიის მომწყობი სექციის ორი წევრის არჩევა.

გამგეობა სთხოვს პატივცემულ წევრთ დაესწრონ ამ კრებას. თუ ამ კრებას წევრთა საკმაო რიცხვი არ დასწრო, მეორე კრება ინიშნება შემდეგ კვირას, 22 ივნისს, და წესდების ძალით ის კანონიერი იქნება რამდენი წევრიც უნდა დაესწროს.

გამგეობის თავმჯდომარე ოდ. ხოფერიანი.

პასუხად ბ. სვანიძეს

(დია წერილი)

„სახალხო საქმის“ № 532-ში თუ ვაჟთა მე-8 გიმნაზიის სამეურნეო კომიტეტის თავ. სპ. ჯორჯიკიას სახელობაზე დაბეჭდილია შეუფერებელი დია წერილი, რომელშიაც ავტორი გვისაყვედურებს, რომ არ მიგეეცი მას 1919 წლის იანვრის ხელფარი 50 მანეთი, ხოლო თებერვლის-სრული ჯამაგირი. რადგანაც წერილის აშკარა განზრახვაა მიიქციოს საზოგადოების ყურადღება, საჭიროდ ვსცანი, იმავე საზოგადოების წინაშე გადამეშალა დაუმსახურებლობა. სამწუხაროდ გაზეთის აღნიშნული № ხელში ჩამივარდა მხოლოდ მაისის 26-ს და ამიტომ, უქმეებისა გამო, პასუხის გაცემაც დამიგვიანდა ავტორის მიერ „მუქარით“ შემოლოდინებულ „სამი დღის განმავლობაში“. ბ-ნი სვანიძე ჩივის 50 მან. მიუცემლობაზე და არ იცის რომ იგი დააკლო სამეურნეო კომიტეტმა. ბ-ნ სვანიძემ კარგათ იცის, რომ 50 მან. ეძლეოდა მას სახლის მსახურის დასაქირავებლად ისევე, როგორც ეძლეოდა იგი სემინარიის რექტორს, და სხ. მოსამსახურეებს. ეს იყო პრივილეგია სემინარიაში სამსახურისა, 1919 წელში პრივილეგია ბ. სვანიძესთან ერთად ყველას მოესპო.

უცნაურია ჩემთვის სვანიძის პრეტენზია თებერვლის ჯამაგირზე. სვანიძის განცხადება ჩემთვის ახალი აღმოჩენაა. აი სიტყვა-სიტყვით კომიტეტის დადგენილება: „1, თანახმად გაწათლების სამინისტროს მოწერილობისა 1918 წლის 27 ნოემბრიდან № 4061, 1919 წლის პირველი თებერვლიდან გაუქმდეს თბ. ვაჟთა მე-8 გიმნაზიაში ეკონომოსის თანამდებობა; 2, ეხლანდელი ეკონომოსი გ. დ. სვანიძე დატოვებულ იქმნას შტატს გარეშე, სალიკვიდაციო ფულის მიცემით, თანახმად არსებული წესისა; 3. აღიძრას სამინისტროს წინაშე შეჯამდგომლობას, რათა აღმოეჩინოს მას, სვანიძეს, ერთდროული დახმარება თვიური ჯამაგირის სახით“ — (იხ. 1919 წლ. ოქმი № 5), ეს დადგენილება გამოტანილ იქმნა იმ კრებაზე, რომელზედაც თვითონ სვანიძე დაასწრო და რომელმაც მაშინათვე გამოუცხადა იგი მას. ამ დადგენილების შემდეგ თებერვლის ჯამაგირის მოთხოვნა ჩემგან —გაუგებრობაა. ეს იყო არა ჯამაგირი, არამედ დახმარება. სალიკვიდაციო ფული არსებული წესით გამოწერილ იქმნა სვანიძისთვის დაუყონებლივ, ხოლო ეს დახმარება ვერ მიიღო მან იქამდის არა იმიტომ, რომ მე, რომელიც გულწრფელად მომხრე ვიყავი მისი მიცემისა არამედ მისთვის რომ 1919 წ. 1 იანვრიდან ჩვენი გიმნაზია, კრედიტების უქონლობის გამო უკიდურეს ფინანსიურ კრიზისს განიცდის და თვით გიმნაზიის მსახურთ, რომელთაც ყოველ მხრივ მეტი უფლება აქვთ უპირველეს ყოვლისა თვითონ იქმნან დაკმაყოფილებულნი ხვედრი ჯამაგირებით, არ მიუღიათ დდემდის 2 ნახ. თვის ჯამაგირი. ამის შემდეგ არ შემიძლიან არ მივაქციო ბ. სვანიძეს ყურადღება მისი წერილის კილოს, რომელიც ალბად ვერ შეუგნია მას თვისი პასუხისმგებლობა წინაშე სამეურნეო კომიტეტისა და ის ნდომა რომელითაც ეპყრობოდით მას ახალგაზდას და გამოუცდელს.

როდესაც სამეურნეო კომიტეტს გამოვქონდა თავისი დადგენილება ბ-ნ სვანიძისათვის დახმარების აღმოჩენის შესახებ, იგი დარწმუნებული იყო რომ თვით სვანიძეც პირნათლად შეასრულებდა თავის უკანასკნელს მოვალეობას გიმნაზიის წინაშე და უმტკივნეულად ჩაბარებდა მას მის პასუხისმგებლობაში მყოფ გიმნაზიის ქონებას. მაგრამ სვანიძე ასე არ მოიქცა და საქმე ისე გაართულა, რომ დღესაც არ დაუბოლავებია იგი. ჩვენ რამდენჯერმე მივმართეთ მას (იხ. მიწერილ. № 5, 11, 17, 31. მარტიდან №№ 140, 155, 163, 191). მაგრამ ბ. სვანიძე ერიდებოდა პასუხის მოცემას და აღნიშნულ ქონების ჩაბარების აქტები, 2 ნახ. თვის წინად სათანადოდ დამზადებულნი, მისგან ჯერ ისევ ხელმოუწერელია, მიუხედავად კომიტეტის არა ერთხელ მოწვევისა. ამ მიზნისთვის. ნუ თუ ყველა ამის შემდეგ, სვანიძემ ჰპოვა ზნეობრივი გბედულობა და ასეთი მუქარით მომთხოვა დახმარების მიცემა იმ დროს, როდესაც თვით მას ჯერაც არ მოუხდია გიმნაზიის წინაშე თავისი პირდაპირი ვალდებულება. აქ უნდა განვაცხადოთ, რომ თუ ამის შემდეგაც ბ-ნი სვანიძე არ დაიჩქარებს მოიხსნას თავისი ვალდებულება გიმნაზიის წინაშე, მაშინ ცხადია, თვითონვე გვაიძულებს, არამც თუ ხელ-ახლად გადავსინჯოთ საკითხი მისი დახმარების მიცემისა, არამედ დავსვათ თვით საკითხიც შესაფერ ზომების მისაღებად, რათა სვანიძემ „ნებისა“ თუ არა „უნებლიედ მაინც დაამოწმოს საქმე გიმნაზიის ქონების ჩაბარებისა“.

თბ. ვაჟთა მე-8-ე გიმნაზ. სამეურნ. კომიტ. თავმ. სპ. ჯორჯიკია.

წერილი რედ. მიმართ

მოქალაქე რედაქტორო! ნება მიბოძეთ თქვენი გაზეთის საშუალებით ფლრმესი მადლობა ვუთხრა, სახელმწიფო თეატრის არტისტთ-მომღერლებს: ქ. ქ. შალგინისას, მოროზოვას, გრანელს, ფიშერისკაიას, მანდელშტამს, ბ.ბ. ზალიპსკის, სარაჯიშვილს, ინაშვილს, ქორსულს, ლორთქიფანიძეს, კურატოვს, ტუმბურიძეს, ფხალაძეს, ანდრეევრენიორს ეფლახიშვილს, თეატრის კომისარს და რეჟისორს ალ. წუწუნავას, ზალცმანს, ბაფერზიკს და ვაკარეცს კორდებალეტიტურთ, ბ.ბ. ბელსკის, კორშონს, ნიკოლაევს, გურეს, სახელმწიფო თეატრის გუნდს და ორკესტრს და სხვათა, რომელთაც დიდი შრომა და ენერგია მოახმარეს და ხელი შეუწყეს ჩვენი პირველი ქართული ოპერის „აბესალომ და ეთერის“ დადგმას სახელმწიფო თეატრში და ამითი გაამორკეცეს მისი წინ მსვლელობა. განსაკუთრებით მადლობის ღირსნი არიან ის არა ქართველი მომღერლები, რომელთაც მიუხედავად იმისა, რომ ქართული ენა სრულიად არ იცოდნენ მაინც დიდის სიყვარულით და სინდისიერად მოეკვნენ ჩვენს ოპერას და ძლიეს ამ მეტად მათთვის რთულ საქმეს.

იმედი მაქვს, რომ ეს ზემოხსენებული პირნი შემდეგშიაც არ დაიშურებენ შრომას და ამისთანაც სიყვარულით მოეკვეფიან ამა თუ იმ პირთა მუსიკალურ ნაწარმოებებს პატივსაცემად იმ ხელოვნებისა, რომელსაც საზოგადოდ ისინი ემსახურებიან.

ზაქარია ფალიაშვილი.

ახლად მოწყობილი სტამბა „ხელოვნება“

ველიამინოვის ქუჩა № 20.

იღებს ყოველ-გვარ სასტამბო და საკაზმავ საქმეებს და გამოცდილ მუშათა ინიციატორობით ასრულებს სწრაფად და ხელოვნურად მეტათ **დაკლებულ ფასებში.**

საეურადღებოდ სოფლების წვრილ საკრედიტო ამხანაგობებს

სტამბა „ხელოვნება“ აქვს დამზადებული ყოველნაირი ბლანკები წევრ. საკრ. ამხანაგობებისთვის: წლიური ანგარიშები, თვიური ანგარიშები, ხელწერილები და სხვა.

(25—51—19)